

บทที่ 2

สภาพกายภาพของพื้นที่โครงการ

2.1 บทนำ

สภาพทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ สภาพอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ที่ดินต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่โครงการ

จุดประสงค์ของการศึกษาสภาพทางกายภาพก็เพื่อ

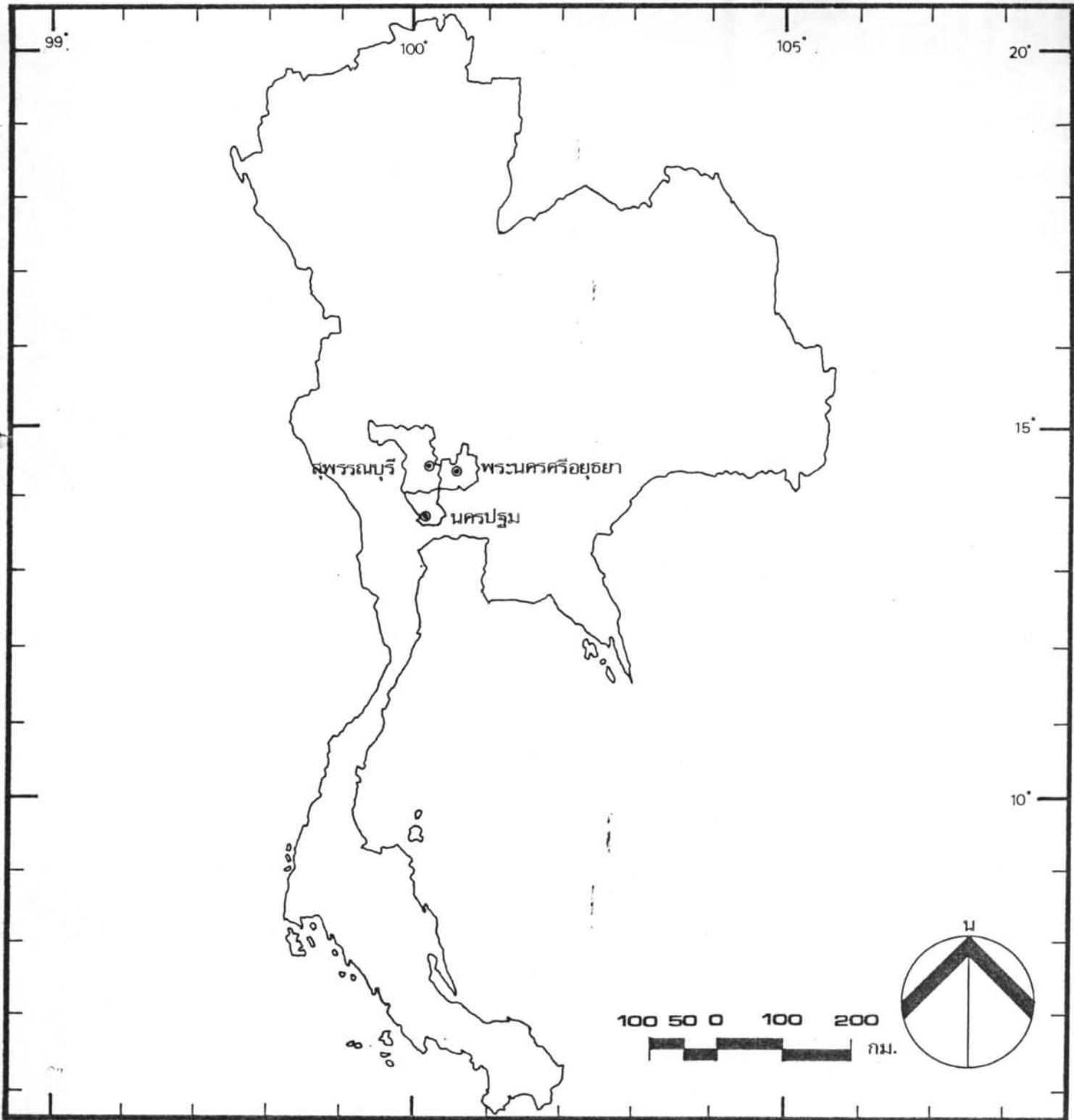
2.1.1 ศึกษาอิทธิพลของสภาพกายภาพที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ อันได้แก่ ความแตกต่างกันของสภาพภูมิประเทศ ก่อให้เกิดสถานที่ท่องเที่ยวในลักษณะใดบ้าง รวมถึงเวลาที่เปลี่ยนไป มีผลทำให้สภาพทางกายภาพเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลไปยังการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวด้วย

2.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางกายภาพที่จะเอื้ออำนวยต่อการสร้างจุดบริการ และให้ความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม หรือสถานที่บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2 ขอบเขตพื้นที่โครงการ (ดูแผนที่แผนที่ 2.1)

พื้นที่โครงการเป็นส่วนหนึ่งของภาคกลาง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การปกครองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และนครปฐม ที่ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13° 40' ถึง 15° เหนือ และเส้นแวงที่ 90° 20' ถึง 101° 22' ตะวันออก โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ - ติดต่อกับเขตจังหวัดชัยนาท
- ทิศใต้ - ทางด้านจังหวัดนครปฐมติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ราชบุรี ราชบุรี และกรุงเทพมหานคร
- ทิศตะวันออก - ติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง และสระบุรี
- ทิศตะวันตก - ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง

ที่ตั้งโครงการ

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

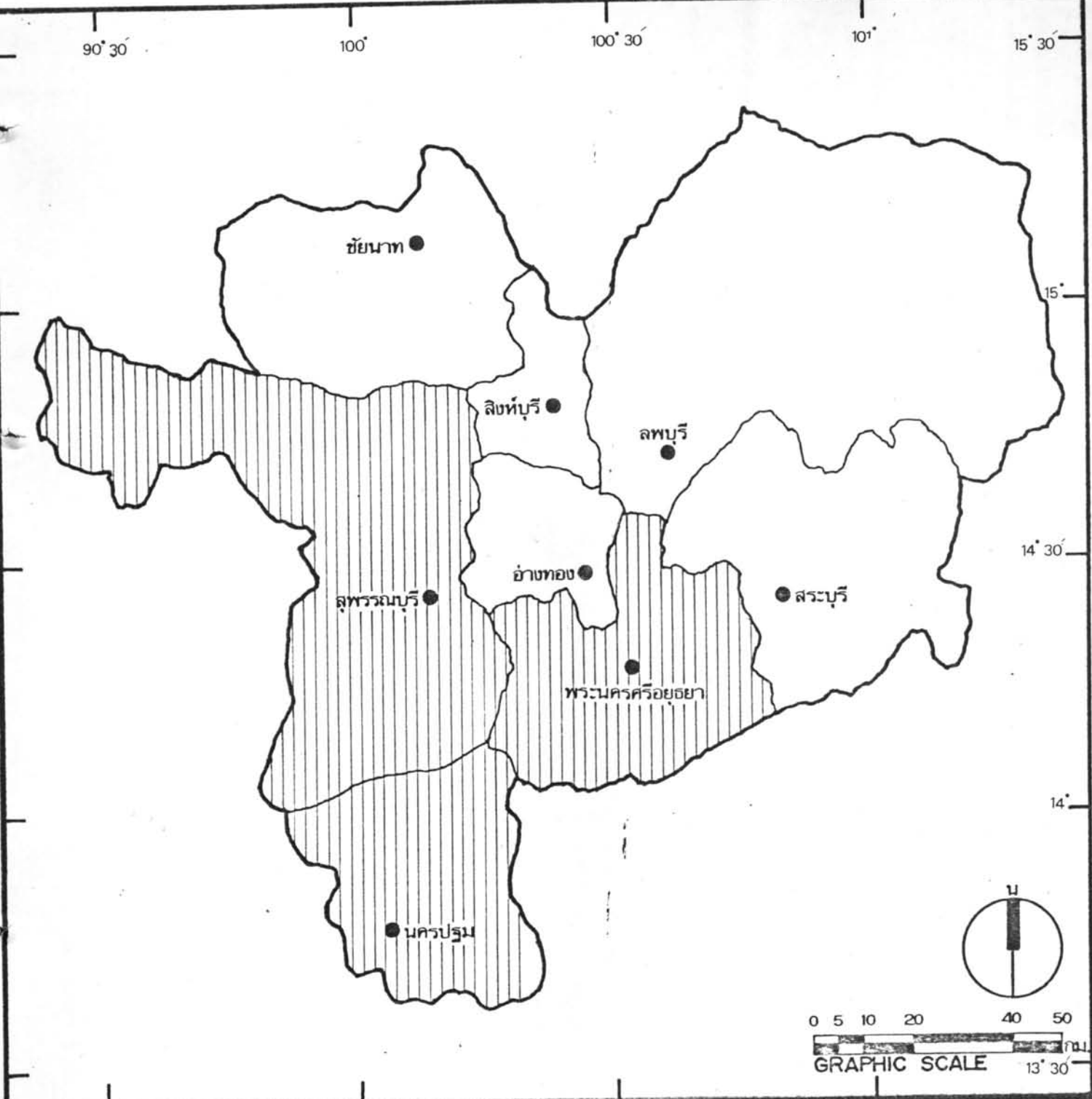
จังหวัด

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 17 มีนาคม 2523

แผ่นที่ 2,1 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง พื้นที่โครงการ

สัญลักษณ์

 จังหวัดในพื้นที่โครงการ

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 21 มีนาคม 2523

แผ่นที่ 2.2 รวม 19 แผ่น

ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่ของจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ (กม. ²)
พระนครศรีอยุธยา	2,481.15
สุพรรณบุรี	5,348.39
นครปฐม	2,080.32
รวมพื้นที่โครงการ	9,909.86

ที่มา : ข้อมูลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครปฐม

ตารางที่ 2.2 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดในเขตพื้นที่โครงการ

จังหวัด		
พระนครศรีอยุธยา	สุพรรณบุรี	นครปฐม
อำเภอ :	อำเภอ :	อำเภอ :
พระนครศรีอยุธยา	เมืองนครปฐม	เมืองสุพรรณบุรี
เสนา	บางเลน	สองพี่น้อง
ท่าเรือ	กำแพงแสน	บางปลาม้า
ผักไห่	สามพราน	อุทอง
บางบาล	นครชัยศรี	ศรีประจันต์
บางไทร		กิ่งอำเภอคอนเจดีย์
บางปะอิน		สามชุก
วังน้อย		เดิมบางนางบวช
อุทัย		กิ่งอำเภอด่านช้าง
นครหลวง		
มหาราช		
บางปะหัน		
ลาดบัวหลวง		
ภาชี	001871	
บางซ้าย		
บ้านแพรก		

ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครปฐม

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

 	แสดง เขตการปกครอง	ผู้ทำการศึกษา นายพรพจน์ สุขเกษม สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	สัญลักษณ์ - - - - - เขตจังหวัด เขตอำเภอ ○ อำเภอ ● จังหวัด อ. เมือง	
ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2514		วันที่ 14 มีค. 2523 แผ่นที่ 2,3 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนากรท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง การแบ่งเขตการปกครอง	ผู้ทำการศึกษา นายพรพจน์ สุขเกษม วิชาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
สัญลักษณ์ ● จังหวัด ○ อำเภอ เขตแบ่งอำเภอ		ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2514 วันที่ 13 มี.ค. 2523 แผนที่ 24รวม 19 แผ่น

ลักษณะภูมิประเทศ (ดูแผนที่ แผนที่ 2.5)

พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 90 % เป็นที่ราบลุ่มซึ่งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มภาคกลาง แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำสุพรรณ อันได้แก่ บริเวณทิศตะวันออกของจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐมทั้งหมด ส่วนทางด้านทิศตะวันตกในเขตกิ่งอำเภอด่านช้าง ของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นภูเขาสูงที่เป็นหินแกรนิต ซึ่งมีความหนาแน่นสูงต่อการพุ่ง สลายตัว หรือถูกกัดกร่อน จุดที่สูงที่สุดคือเขาปลายห้วยหินขาว มีความสูง 1,002 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จุดที่สูงรองลงมาคือเขาผาแดง มีความสูง 727 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางตอนกลางของจังหวัดสุพรรณบุรี ในเขตอำเภอดูทอง มีภูเขาเล็ก ๆ อีก 3 ลูกคือเขาพุทอง เขาตาแก้ว และเขารางกะ ระยะทางจากจุดสูงสุดของพื้นที่โครงการคือ 1002 เมตร จนถึงจุด 3.50 เมตร ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นระยะทางประมาณ 147 กม. มีค่าความลาดเอียง 1 : 6.8 (ดูแผนที่แผนที่ 2.6)

ในบริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มภาคกลางซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของ โครงการนั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นดินตะกอนทับถมด้วยเลน จังหวัดสุพรรณบุรี ดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว ในดินน้ำหลากประจำปีจะมีน้ำขังอยู่ในที่ลุ่มดังกล่าว จึงเหมาะแก่การปลูกข้าว ส่วนทางด้านจังหวัดนครปฐม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นนาเกือบตลอด ไม่มีภูเขา มีป่าไม้เบญจพรรณ และป่าโปร่งบ้าง นอกจากนั้นก็ยังมีพื้นที่บางตอนเป็นที่ลุ่มลาดไปตามริมแม่น้ำท่าจีน ซึ่งมีแหล่งน้ำกระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป เหมาะสำหรับปลูกพืช ผัก และผลไม้ได้ดีที่สุด

แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านที่ราบลุ่มภาคกลางในเขตพื้นที่โครงการได้แก่

1. แม่น้ำลพบุรี มีความยาวประมาณ 85 กม. จากแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลบัวหม้อ และไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางด้านอำเภอบ้านแพรก ผ่านอำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน และอำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะของลำน้ำในฤดูแล้งจะตื้นเขิน เป็นบางระยะ และมีสิ่งกีดขวางทางน้ำมาก
2. แม่น้ำป่าสัก มีความยาวประมาณ 500 กม. ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลผ่านจังหวัดสระบุรี และไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางด้านอำเภอท่าเรือ ผ่านอำเภอนครหลวง

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ลักษณะภูมิประเทศ

สัญลักษณ์

- เขตจังหวัด
- ทางน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ
- อำเภอ
- ⊙ จังหวัด

ผู้ทำการศึกษา

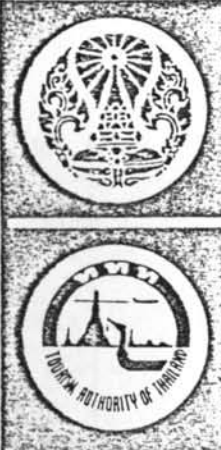
ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ
นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา ข้อมูลจังหวัด

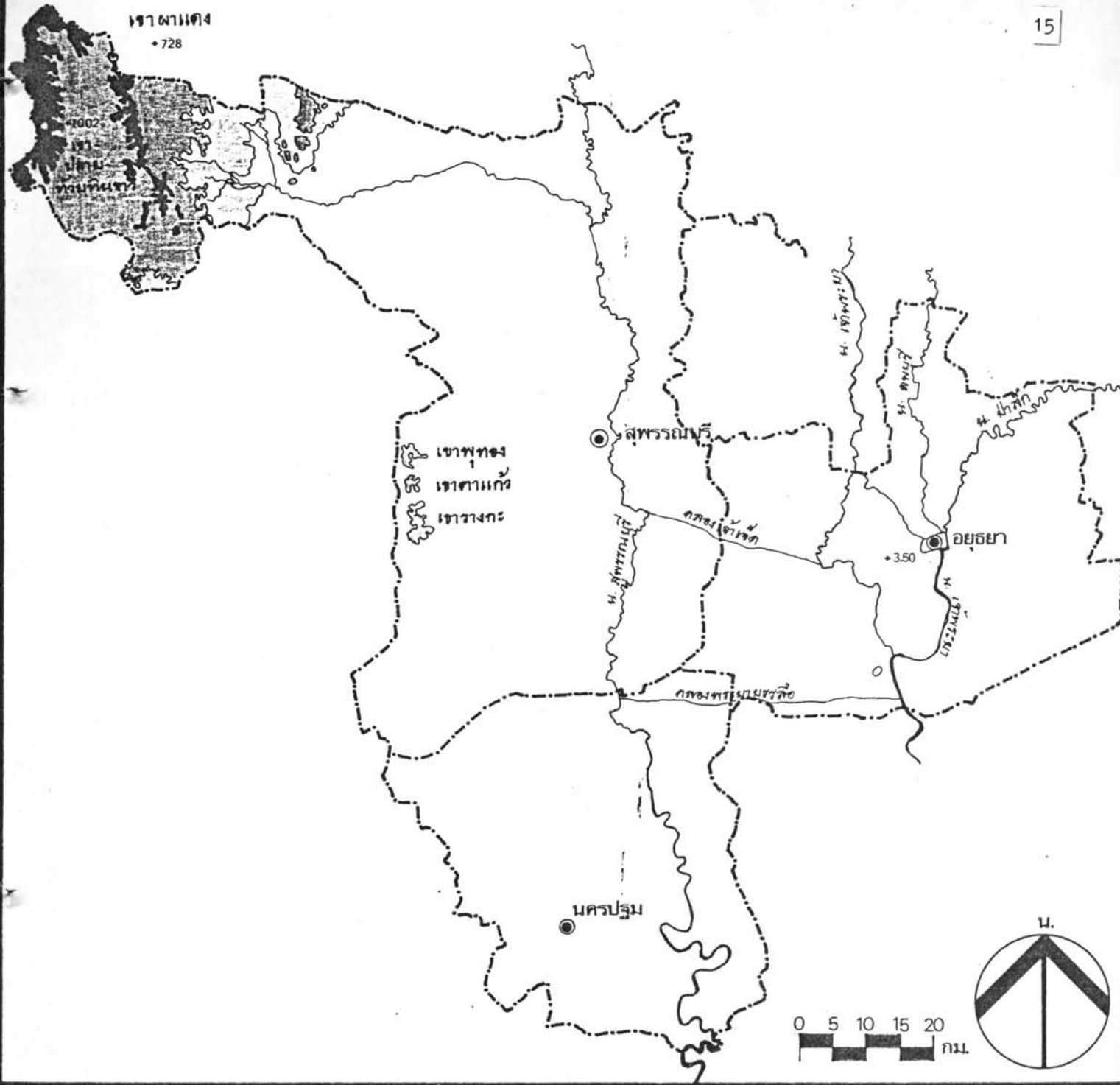
พ.ศ. 2521

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2.5 รวม 19 แผ่น

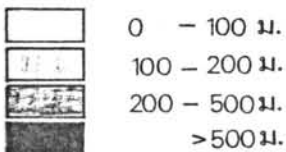
เขาผาแดง
+728

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง เส้นชั้นความสูง ลักษณะภูมิประเทศ

สัญลักษณ์ แม่น้ำ
● จังหวัด

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2514

วันที่ 13 มีค. 2523

แผ่นที่ 2.6 รวม 19 แผ่น

แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำลพบุรี ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเมืองอยุธยา บริเวณเกาะลอย ตำบลหัวรอ ลักษณะของลำน้ำในฤดูแล้ง แม่น้ำจะตื้นเขินเป็นบางตอน ซึ่งมีสันดอนทรายอยู่เป็นจำนวนมาก แม่น้ำบางตอนคดเคี้ยวมาก

3. แม่น้ำเจ้าพระยา มีความยาวประมาณ 365 กม. ต้นน้ำอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ ไหลผ่านจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ เข้าสู่ภาคกลาง และไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางอำเภอบางบาล ผ่านอำเภอพระนครศรีอยุธยา และไหลบรรจบกับแม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำป่าสัก ซึ่งไหลรวมกันจากบริเวณเกาะลอย มาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณด้านทิศใต้ของเกาะเมืองอยุธยา บริเวณป้อมเพชร และวัดพนัญเชิง ไหลผ่านอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร ลักษณะของแม่น้ำในช่วงจังหวัดอ่างทองถึงอยุธยา แม่น้ำคดเคี้ยวมีรัศมีประมาณ 150 เมตร ความลึกเฉลี่ย 200-300 เมตร ความลาดเอียงโดยเฉลี่ยไม่มี กระแสน้ำมีอัตราความเร็ว 0.50 - 0.80 เมตรต่อวินาทีในฤดูแล้ง และความเร็ว 1.20 - 1.30 เมตรต่อวินาทีในฤดูน้ำหลาก

4. แม่น้ำน้อย มีความยาวประมาณ 145 กม. ไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางด้านอำเภอดักไถ้ ไหลมาบรรจบแม่น้ำโพพทางที่ตำบลหัวเวียง อำเภอสiena แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณอำเภอบางไทร ไหลเข้าสู่จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ในช่วงฤดูน้ำไหลเชี่ยว ส่วนในฤดูแล้งมีสิ่งกีดขวางทางน้ำ เช่น ชุง ตอไม้ และตื้นเขินเป็นบางระยะ โดยเฉพาะในบริเวณอำเภอดักไถ้

แม่น้ำทั้ง 4 สายนี้ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และประกอบกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และแม่น้ำเหล่านี้ไหลคดเคี้ยวมาก นอกจากนั้นยังมีคลองที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และคลองที่ขุดขึ้นเพื่อการชลประทาน แต่ประสานเป็นสายใยกับแม่น้ำ ทำให้เกิดเป็นสภาพภูมิประเทศที่มีเกาะใหญ่ ๆ หลายเกาะ เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก ปริมาณน้ำในแม่น้ำลำคลองมีระดับสูงและท่วมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดประมาณ 93 % ยกเว้นในบริเวณเกาะเมืองซึ่งมีพื้นที่สูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ลักษณะภูมิประเทศเช่นนี้ ทำให้การตั้งถิ่นฐานของประชากรมีลักษณะเป็นแนวยาวไปตามริมแม่น้ำลำคลอง บริเวณที่เป็นขอบสันแม่น้ำ (Levee) เพื่อการอุปโภค บริโภค การประกอบอาชีพ และการคมนาคม

¹ กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, รายงานวิจัยเมืองพระนครศรีอยุธยา (กรุงเทพมหานคร: 2522), หน้า 18.

5. แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำที่มีความยาวประมาณ 300 กม. ไหลผ่านจังหวัดชัยนาทสายหนึ่ง มาเข้าจังหวัดสุพรรณบุรีที่อำเภอเดิมบางนางบวช และอีกสายหนึ่ง มาจากบริเวณเขาผาแดง มาบรรจบกับสายแรกที่อำเภอเดิมบางนางบวชเช่นกัน แล้วไหลลงใต้ผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เข้าจังหวัดนครปฐมที่อำเภอบางเลน

แม่น้ำท่าจีนนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อ ในช่วงที่ผ่านจังหวัดชัยนาท เรียก "แม่น้ำมะขามเฒ่า" ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า "แม่น้ำสุพรรณบุรี" ไหลผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่า "แม่น้ำนครชัยศรี"

ระหว่างแม่น้ำสุพรรณบุรี กับแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตพื้นที่โครงการที่คลองเชื่อม 2 คลอง คือ

- คลองเจ้าเจ็ด หรือคลองลาดชะโด มีความยาวประมาณ 23.5 กม. ประตุน้ำเจ้าเจ็ด มาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- คลองพระยาบรรลือ มีความยาวประมาณ 37 กม. แยกจากแม่น้ำสุพรรณผ่านประตูน้ำพระยาบรรลือ ประตูน้ำสิงหนาท บรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอบางไทร

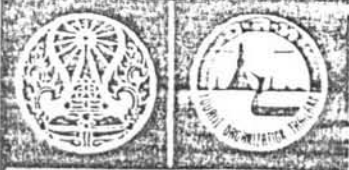
นอกจากนี้ยังมีคลองเชื่อมแม่น้ำสุพรรณบุรีกับแม่น้ำเจ้าพระยา นอกเขตพื้นที่โครงการอีก 3 คลอง คือ

- คลองพระพิมล แยกจากแม่น้ำสุพรรณ ที่จังหวัดนครปฐมผ่านประตูน้ำพระพิมล ประตูน้ำบางบัวทอง บรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

- คลองมหาสวัสดิ์ มีความยาวประมาณ 27 กม. แยกจากแม่น้ำสุพรรณบุรี บรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่บริเวณปากคลองบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

- คลองภาษีเจริญ แยกจากแม่น้ำสุพรรณบุรี แยกเข้าคลองภาษีเจริญด้านฝั่งธนบุรี

สำหรับบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในโครงการนี้มีแม่น้ำลอมรอบ คือทางด้านทิศตะวันออก มีแม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำป่าสัก ไหลมาบรรจบกัน ทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และทางด้านทิศเหนือมีแม่น้ำลพบุรีเก่าไหลผ่าน ในบริเวณเกาะเมืองมีคูคลอง ขุดเชื่อมโยงเป็นตาตารางเพื่อใช้ในการคมนาคม ต่อมาคูคลอง

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

ผู้ทำการศึกษา สาขาผังเมือง แผนกริฐ เผังเมือง
วิ. พิเชศ แรกชำนาญ บัณฑิตวิทยาลัย

แสดง เส้นที่ความสูง บริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ๑.๑

สัญลักษณ์

	น้ำ, คลอง, แม่น้ำ
	1,00
	2,00
	3,00
	4,00
	5,00
	6,00

บางส่วนถูกพัฒนาเป็นถนน ซึ่งก็ยึดแนวเดิม คือตัดกันเป็นตาราง พื้นที่ในบริเวณเกาะเมืองไม่มีน้ำไหลจากน้ำในแม่น้ำไหลมาท่วม อาจจะเป็นเพราะพื้นที่ที่สูงสุดมีระดับความสูง 7 เมตร และต่ำสุดมีระดับความสูง 3 เมตร และถนนที่เป็นถนนรอยเกาะที่มีความสูงเป็นคั่นกันนำไปในตัวในบริเวณเกาะเมืองมีที่ลุ่มมีน้ำขัง (Swamp) เรียกบึงพระราม ในปัจจุบันได้รับการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน (ดูแผนที่ 2.7)

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่โครงการที่กล่าวมามีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสรุปได้ดังนี้คือ

1. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา และมีต้นน้ำลำธารอยู่ในบริเวณนั้น ทำให้เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำตามธรรมชาติ ที่มีทิวทัศน์สวยงาม เช่นอ่างเก็บน้ำกระเสี้ยว ในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. ลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันหลายแบบ ทำให้เกิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น บึงพระราม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็น Swamp มาก่อน หรือบริเวณริมแม่น้ำบางแห่งก็ก่อให้เกิดสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นได้ เช่น ป่าไม้ริมฝั่งแม่น้ำสุพรรณ มีนกกินปลามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือริมฝั่งแม่น้ำที่เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน ทำให้สามารถท่องเที่ยวชมลักษณะชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ๆ ได้
3. ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่โครงการเท่าที่กล่าวมาแล้วตอนต้น ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบและที่ราบลุ่มน้ำ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ การตั้งถิ่นฐาน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านได้ชัดเจน นอกจากนั้นลักษณะภูมิประเทศแบบนี้ยังเอื้ออำนวยให้การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทำได้สะดวกกว่าพื้นที่อื่น ๆ เช่น พื้นที่ที่เป็นป่าหรือเขา

2.4 ลักษณะภูมิอากาศ¹ (ดูตารางที่ 2.3)

ฤดูกาลในเขตจังหวัดพื้นที่โครงการ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และคล้ายคลึงกับฤดูกาลโดยทั่วไปของประเทศไทย โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู คือ

¹ ข้อมูลรวบรวมจากแผนที่ทหาร พ.ศ. 2515

ตารางที่ 2.3 แสดงสภาพภูมิอากาศของจังหวัดสุพรรณบุรี

ภูมิอากาศ	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	เฉลี่ยทั้งปี
<u>ความกดอากาศ</u> (1000 หรือ 900) เฉลี่ย	13.86	12.12	10.74	09.23	07.58	06.93	07.05	07.15	08.11	10.93	12.95	14.07	10.10
<u>อุณหภูมิ (°ซ.)</u> เฉลี่ย	26.1	28.5	30.5	31.8	30.7	29.9	29.2	28.9	28.4	28.0	27.0	25.6	28.7
เฉลี่ยสูงสุด	31.8	34.2	36.2	37.2	35.4	34.2	33.3	32.9	31.9	31.9	30.5	30.4	33.2
เฉลี่ยต่ำสุด	18.7	21.1	23.2	25.0	25.1	24.8	24.5	24.5	24.5	24.5	22.1	19.4	23.1
<u>ความชื้นสัมพัทธ์ (%)</u> เฉลี่ย	64.0	65.0	63.0	63.0	69.0	71.0	73.0	75.0	80.0	80.0	75.0	68.0	70.0
เฉลี่ยสูงสุด	88.2	91.8	91.3	88.8	88.8	88.0	89.2	89.9	92.9	93.0	90.8	88.3	90.1
<u>การระเหย</u> เฉลี่ย - Piche	89.6	87.5	109.9	108.1	89.8	79.2	72.7	65.8	46.1	47.5	61.1	80.3	937.6
- Pan	131.2	134.1	178.4	198.9	186.8	166.4	158.7	156.1	137.2	115.6	123.2	126.3	1812.9
<u>ปริมาณน้ำฝน (มม.)</u> เฉลี่ย	6.3	10.8	42.6	76.4	168.2	119.2	122.4	158.0	296.1	224.4	41.2	10.9	1276.5
มากที่สุด ใน 24 ชม.	63.9	39.4	117.6	102.7	132.2	86.7	71.6	63.9	120.0	111.1	77.0	73.4	132.2

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงคมนาคม

— ฤดูร้อน ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม

— ฤดูฝน ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึงปลายเดือนตุลาคม

— ฤดูหนาว ระยะเวลาประมาณ 3 เดือน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่ว ๆ ไป เป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู มีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี มีฤดูกาลที่แห้งแล้ง อิทธิพลของลมมรสุมที่สำคัญคือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม พัดพาเอาลมฝนเข้ามาในฤดูนี้ ฝนจะตกหนักที่สุดในเดือนกันยายน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดพาเอาความแห้งแล้ง และหนาวเย็นเข้ามา ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ และจากเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิจะร้อนขึ้น

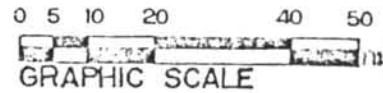
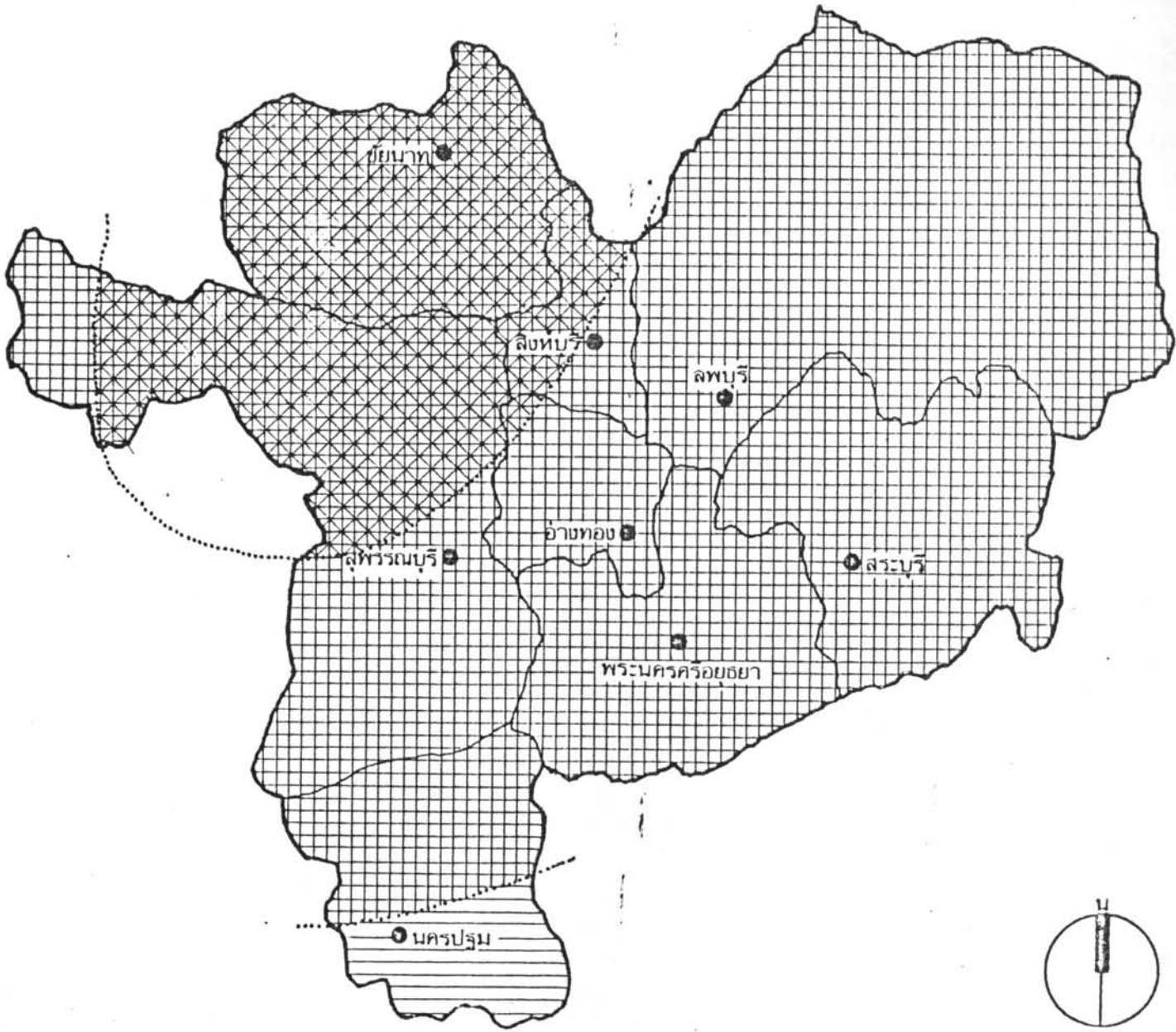
ในเขตพื้นที่โครงการทั้ง 3 จังหวัด มีสถานีตรวจอากาศตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี จึงใช้สภาพภูมิอากาศของจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นตัวแทนของสภาพภูมิอากาศในจังหวัดทั้งหมด

ความกดอากาศ (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.8, ตารางที่ 2.3)

ความกดอากาศโดยทั่ว ๆ ไป เฉลี่ยทั้งปีคือ 1010.10 มิลลิบาร์ แต่ตอนคานเหนือของจังหวัดสุพรรณบุรี มีความกดอากาศสูงเล็กน้อย และทางคานใต้ของจังหวัดนครปฐมมีความกดอากาศต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อย ซึ่งความกดอากาศที่สูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยไม่มีผลต่อการพัฒนาทางคานใด ๆ

อุณหภูมิ (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.9, ตารางที่ 2.3)

อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี คือ 28.7° ซ. เฉลี่ยสูงสุด 37.2° ซ. เฉลี่ยต่ำสุด 18.7° ซ. แต่ทางคานทิศตะวันตกของจังหวัดสุพรรณบุรี มีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ 26° — 28° ซ. เพราะบริเวณนี้เป็นที่อกเขาผาแดง และเขาปลายห้วยหินขาว อุณหภูมิมีผลต่อการท่องเที่ยว อุณหภูมิมีผลต่อการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอาจจะไม่ชอบอากาศร้อน

การศึกษาระดับต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ความกดอากาศเฉลี่ยประจำปี
มิลลิบาร์

สัญลักษณ์

- 1009.0 - 1009.5
- 1009.5 - 1010.0
- 1010.0 - 1010.5

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

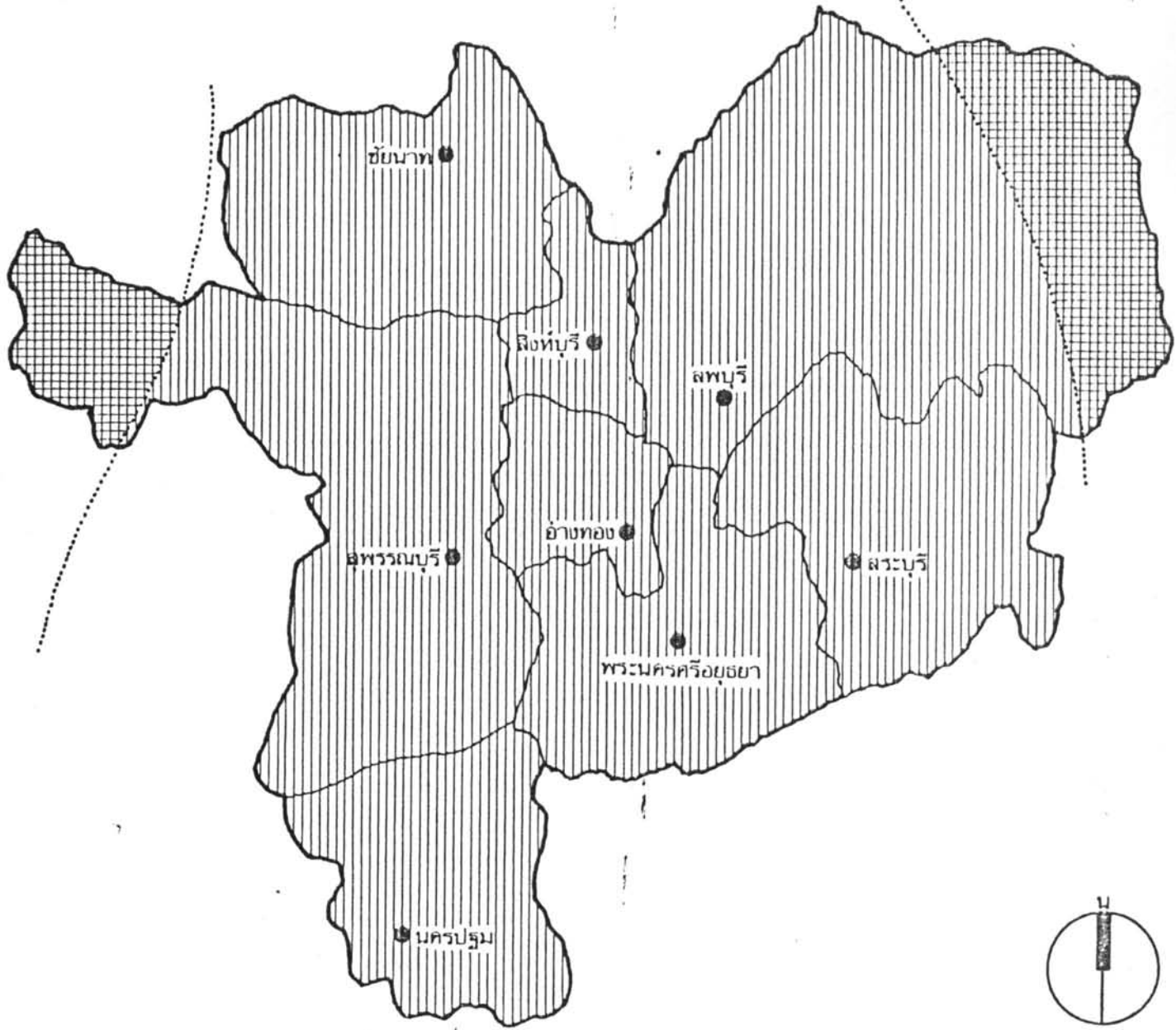
ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผนที่ที่ 28 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี . °ซ

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพงษ์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิช ผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

 26°-28°

 28°-30°

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 29 รวม 19 แผ่น

ความชื้นสัมพัทธ์ (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.10, ตารางที่ 2.3)

ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปี คือ 70 % เฉลี่ยสูงสุดคือ 93.0 % ในเดือนตุลาคม เฉลี่ยต่ำสุด 41.8 % ในเดือนมีนาคม ทางด้านเขาปลายห้วยหินขาว และเขาผาแดง จะมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คืออยู่ในเกณฑ์ 65 - 70 % ทั้งนี้เพราะบริเวณนี้เป็นเทือกเขาสูง มีความเย็นและแห้งแล้ง ส่วนทางด้านใต้ของจังหวัดนครปฐมมีความชื้นสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คืออยู่ในเกณฑ์ 75-80 % อาจจะเป็นเพราะว่าอยู่ใกล้ทะเลบริเวณอ่าวไทย

การระเหยของน้ำ (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.11, ตารางที่ 2.3)

ค่าเฉลี่ยตลอดปี (Piche) คือ 937.6 มม. ค่าเฉลี่ยจะอยู่ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ตอนเหนือ ส่วนพื้นที่อื่น ๆ จะมีการระเหยของน้ำสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย อันเนื่องมาจากในบริเวณเหล่านี้มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ และมีอุณหภูมิสูงกว่าในพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยการระเหยของน้ำ

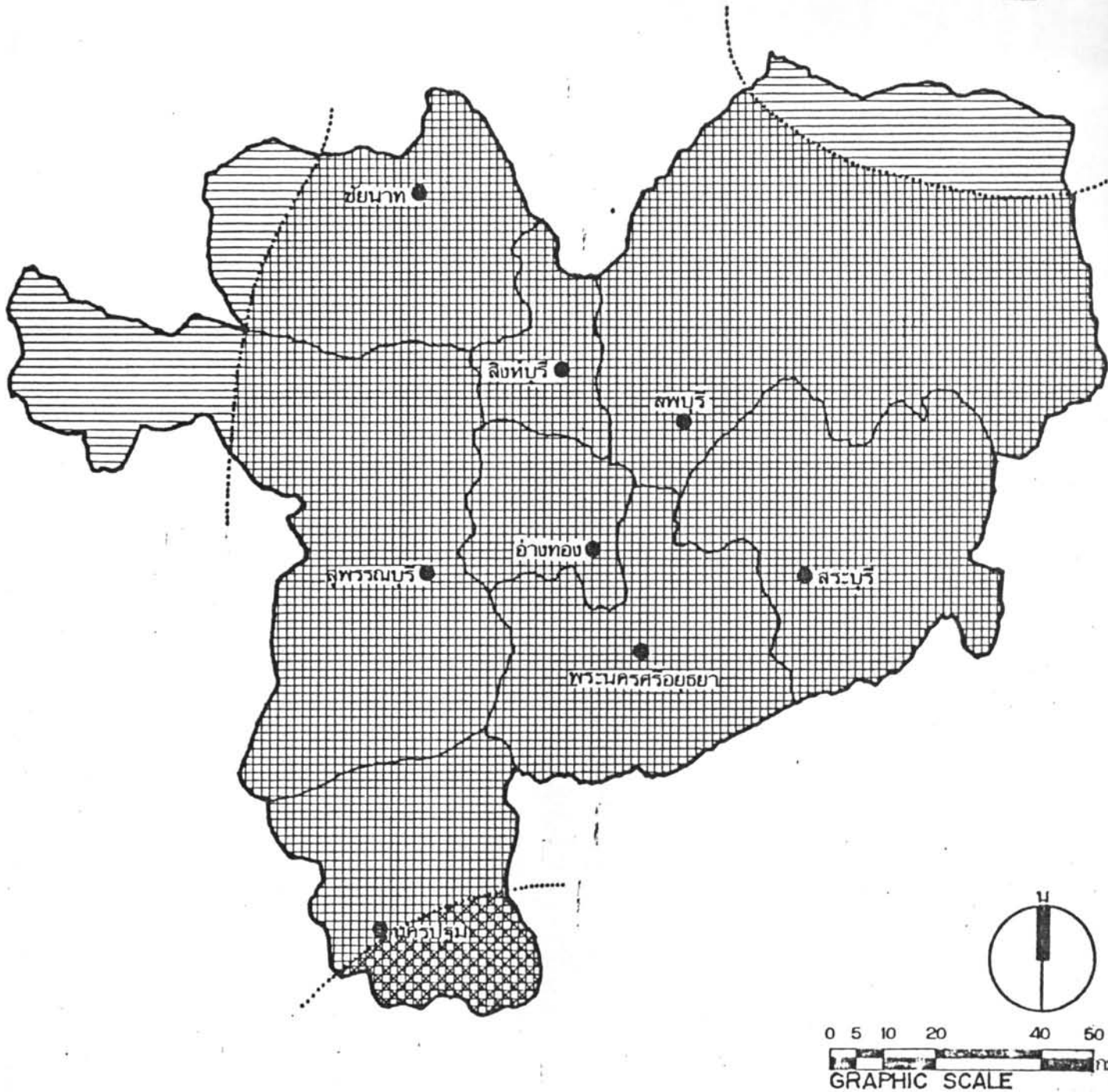
ปริมาณน้ำฝน (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.12, ตารางที่ 2.3)

ค่าเฉลี่ยตลอดปี คือ 1276.5 มม. ซึ่งได้แก่พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี และพระนครศรีอยุธยา ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดสุพรรณบุรี และนครปฐม และทางด้านเหนือของจังหวัดสุพรรณบุรี จะมีปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่า คือ 1,000 - 1,200 มม. ทั้งนี้เนื่องมาจากทางด้านทิศตะวันตกของพื้นที่โครงการ มีเทือกเขาตะนาวศรีขวางกั้นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพาเอาลมฝนเข้ามา จึงทำให้บริเวณด้านหลังเขามีฝนตกน้อย

ปริมาณน้ำฝนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดฤดูกาลท่องเที่ยว อย่างเช่นในช่วงที่มีฝนตกหนักที่สุดราว ๆ เดือนกันยายน (296.7 มม.) การเดินทางท่องเที่ยวทำได้ลำบาก ปริมาณการท่องเที่ยวก็มีน้อย หรือในช่วงที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือในเดือนมกราคม (6.3) การเดินทางท่องเที่ยวอาจจะมีมาก

ทิศทางลม (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.13, ตารางที่ 2.3)

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดพาเอาความแห้งแล้งมาในเดือนตุลาคม พุศจิกายน และธันวาคม ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดพาเอาความชื้นและฝนเข้ามาในเดือนมิถุนายน - กันยายน แต่ว่ามีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ เลยทำให้พื้นที่บางส่วนของจังหวัดในพื้นที่โครงการมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนลมปกติที่พัดอยู่เป็นประจำคือลมที่พัดมาจากทางทิศใต้ ในช่วงเดือน

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ความขึ้นลัมพัทธ์ . %

สัญลักษณ์

- 65-70
- 70-75
- 75-80

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

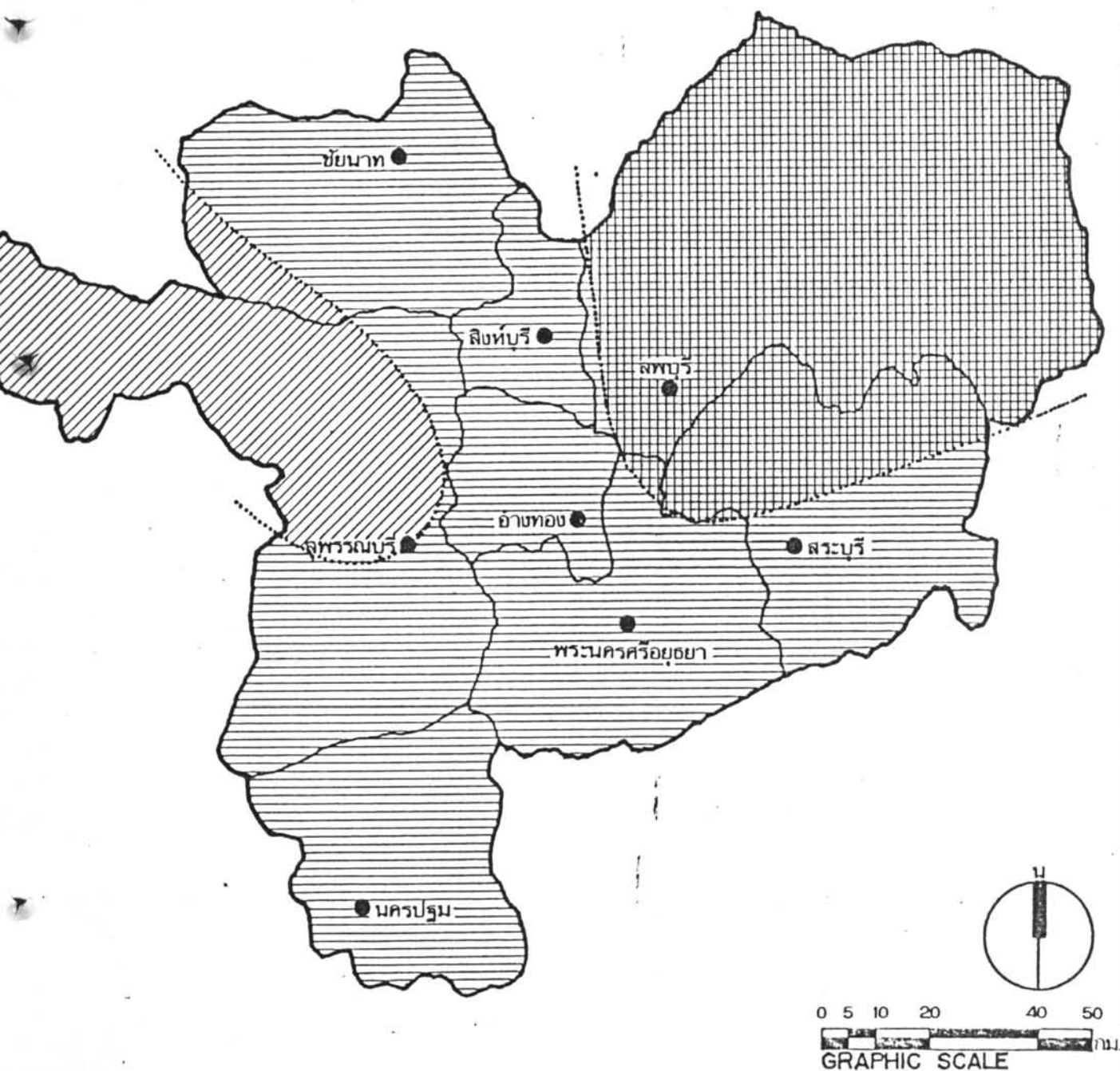
ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2.10 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง การกระจายของน้ำประจำปี, มม.

สัญลักษณ์

	800 - 1000
	1000 - 1200
	> 1200

ผู้ทำการศึกษา

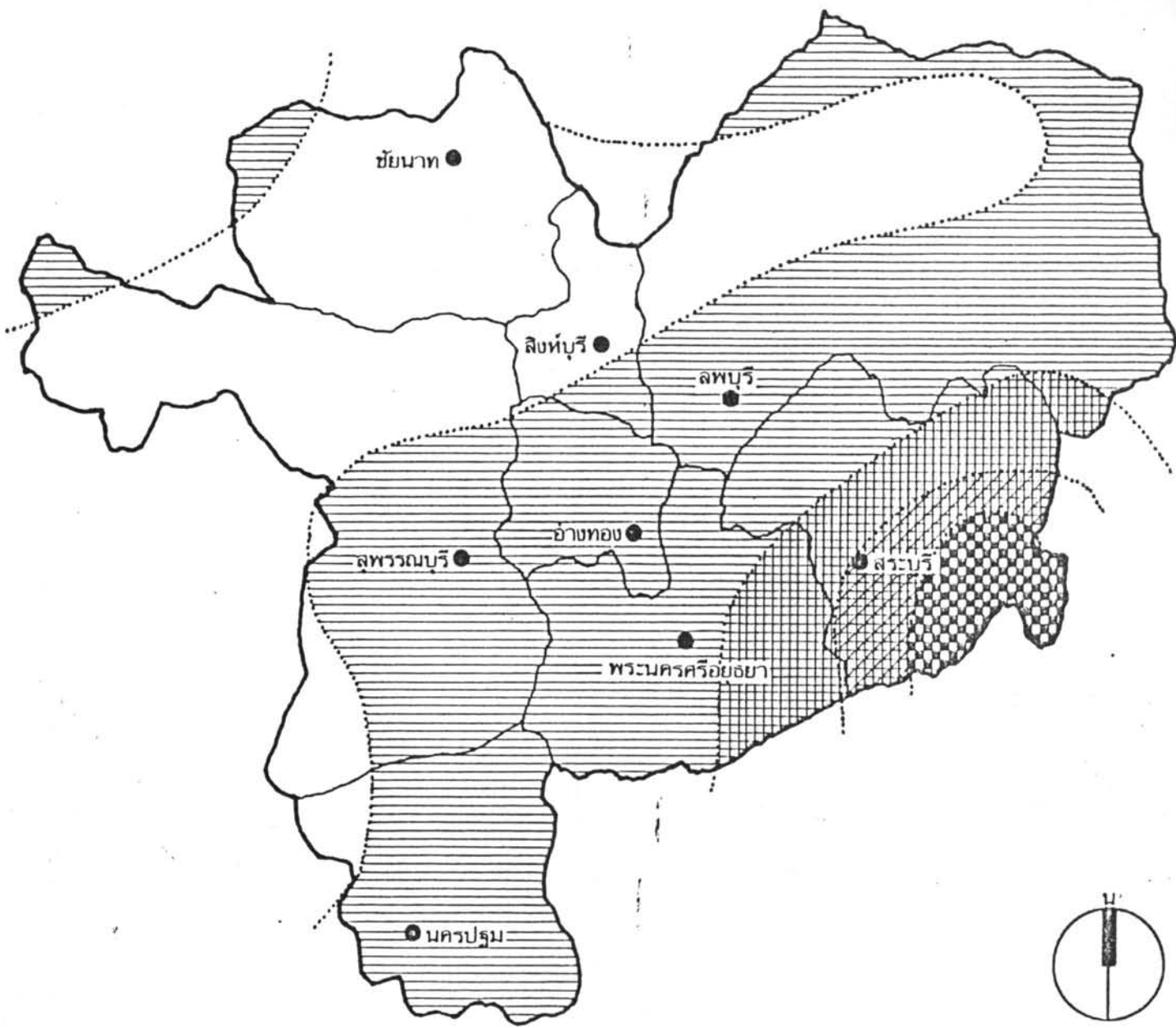
นายพรเจณ์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2.11 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ปริมาณฝน , มม.

สัญลักษณ์ 1000 - 1200

1200 - 1400

1400 - 1600

1600 - 2000

2000 - 2400

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุธเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

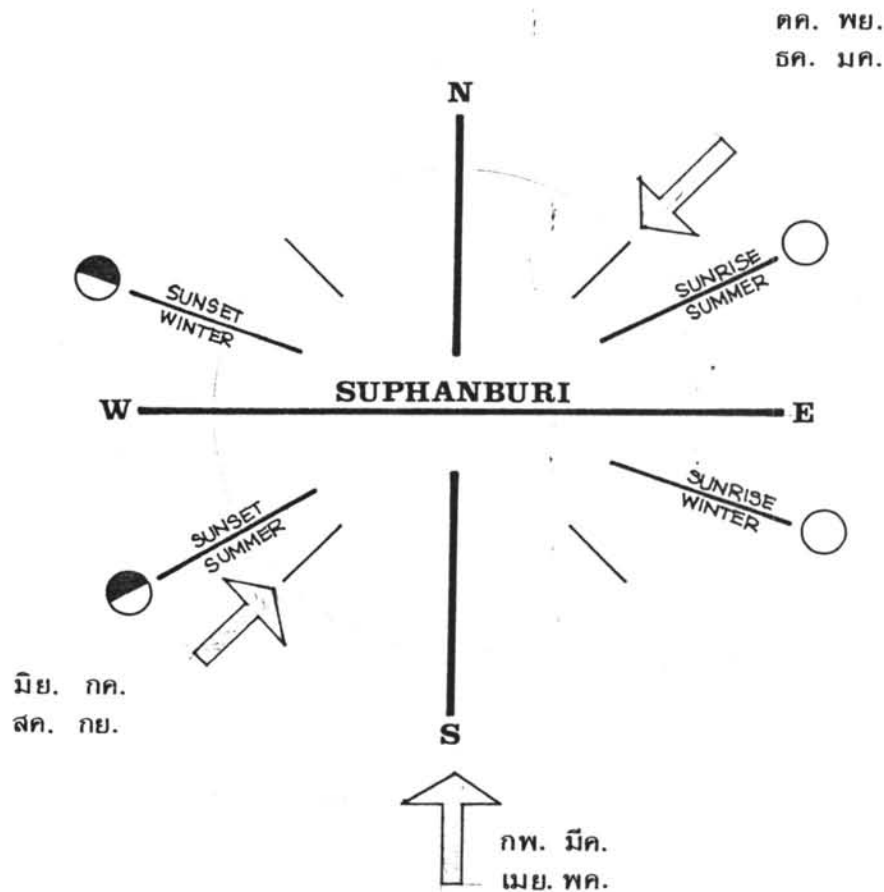
ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2.12 ราว 19 แผ่น

WIND (KNOTS)	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มีย.	กค.	สค.	กย.	คค.	พย.	ธค.
PREVAILING WIND	NE	S	S	S	S	SW	SW	SW	SW	NE	NE	NE
MEAN WIND SPEED	5.8	5.9	6.9	7.0	6.8	7.6	7.5	7.4	6.0	6.1	6.9	6.7
MAX. WIND SPEED	30 NE	30 NE SW	33 E	45 E	35 W	30 SW W	34 SW	30 SW	35 SW	35 ES NNW	30 NE	24 NE

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง

ทิศทางลม

สัญลักษณ์

แสดงทิศทางลม

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม

สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา กรมอุตุนิยมวิทยา

พ.ศ. 2494-2518

วันที่ 17 มีนาคม 2523

แผนที่ 2.13 รวม 19 แผ่น

กุ่มภาพันธุ์ - พฤษภาคม

ลมที่เหมาะสมกับการเดินทางท่องเที่ยวคือ ลมที่พัดจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ และจากทิศใต้ เพราะเป็นลมที่ช่วยบรรเทาความร้อนของอากาศ และไม่ใช่อุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว

ภูมิอากาศเช่นนี้จะเป็นตัวกำหนดฤดูกาลท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โครงการช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับการเดินทางในเขตพื้นที่โครงการ ได้แก่ ช่วงปลายฤดูฝนไปจนหมดฤดูหนาว ซึ่งก็ได้แก่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ เพราะเป็นช่วงที่ไม่มีฝน อากาศกำลังสบาย ความชื้นสัมพัทธ์ไม่มากหรือน้อยเกินไป และเป็นฤดูน้ำหลาก สะดวกแก่การท่องเที่ยวทางเรือ

2.5 ทรัพยากรน้ำผิวดิน ¹

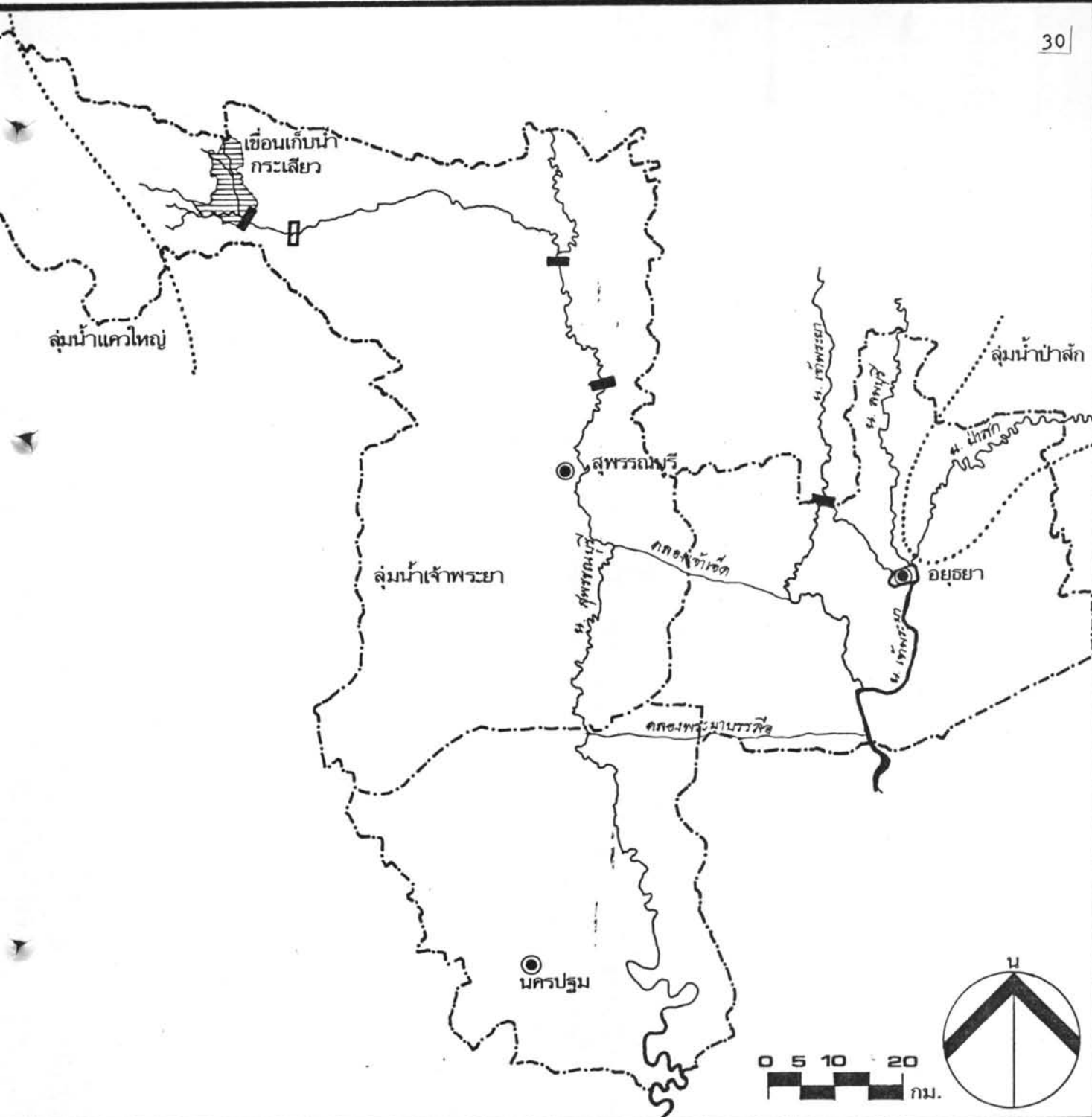
ดังได้กล่าวไว้ในข้อที่ 2.3 ถึงลักษณะของสภาพภูมิประเทศว่าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำ มีแม่น้ำสายหลายสาย คือแม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย และแม่น้ำท่าจีน ในเขตพื้นที่โครงการนี้สามารถแบ่งเป็นลุ่มน้ำได้ดังนี้ (ดูแผนที่แผ่นที่ 2.14)

2.5.1 ลุ่มน้ำป่าสัก ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 5 % ของส่วนตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเขตพื้นที่อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง และอำเภอพระนครศรีอยุธยา แม่น้ำสายหลักของลุ่มน้ำคือแม่น้ำป่าสัก ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ แหล่งน้ำในบริเวณดังกล่าวจะมีปริมาณน้ำมากในช่วงฤดูฝน และจะมีปริมาณลดน้อยลงในช่วงฤดูแล้ง การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำนี้ยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร เพราะพื้นที่ทั้งสองฝั่งมีระดับสูงมาก

พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำป่าสักนี้อยู่ในเขตของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักตอนใต้ เพื่อพัฒนาการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำนี้ให้เพิ่มขึ้น

2.5.2 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 90 % ของพื้นที่โครงการ แม่น้ำสายนี้หลักคือแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำปิงวังยมานาน ทางภาคเหนือของประเทศไทย และมารวมกันที่บริเวณปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ แล้วไหลลงทางทิศใต้ ผ่านจังหวัด

¹ ข้อมูลทรัพยากรน้ำผิวดิน รวบรวมและเรียบเรียงจากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณี

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ทรัพยากรน้ำผิวดิน

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- แม่น้ำ
- จังหวัด
- เขื่อนเก็บน้ำสร้างเสร็จ
- " " กำลังดำเนินการ
- เขตลุ่มน้ำ

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 13 มีค. 2523

แผนที่ 2:14 รวม 19 แผ่น

พระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอบางบาล

นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว แม่น้ำสายหลักอีกสายหนึ่งคือแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ซึ่งแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท

2.5.3 ลุ่มน้ำแคว ครอบคลุมพื้นที่ส่วนตะวันตกของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ประมาณ 5 % ของพื้นที่โครงการทั้งหมด บริเวณที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำแควนี้คือบริเวณเทือกเขาปลายห้วยหินขาว ซึ่งเทือกเขานี้จะเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำซึ่งไหลลงห้วยตะเพิน และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำแควใหญ่ที่จังหวัดกาญจนบุรี

ในเขตพื้นที่โครงการนี้มีน้ำพอเพียงพอต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอำนวยความสะดวกต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากร นอกจากนั้นการพัฒนาทรัพยากรน้ำ เช่น โครงการป่าสักไต้ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคือ

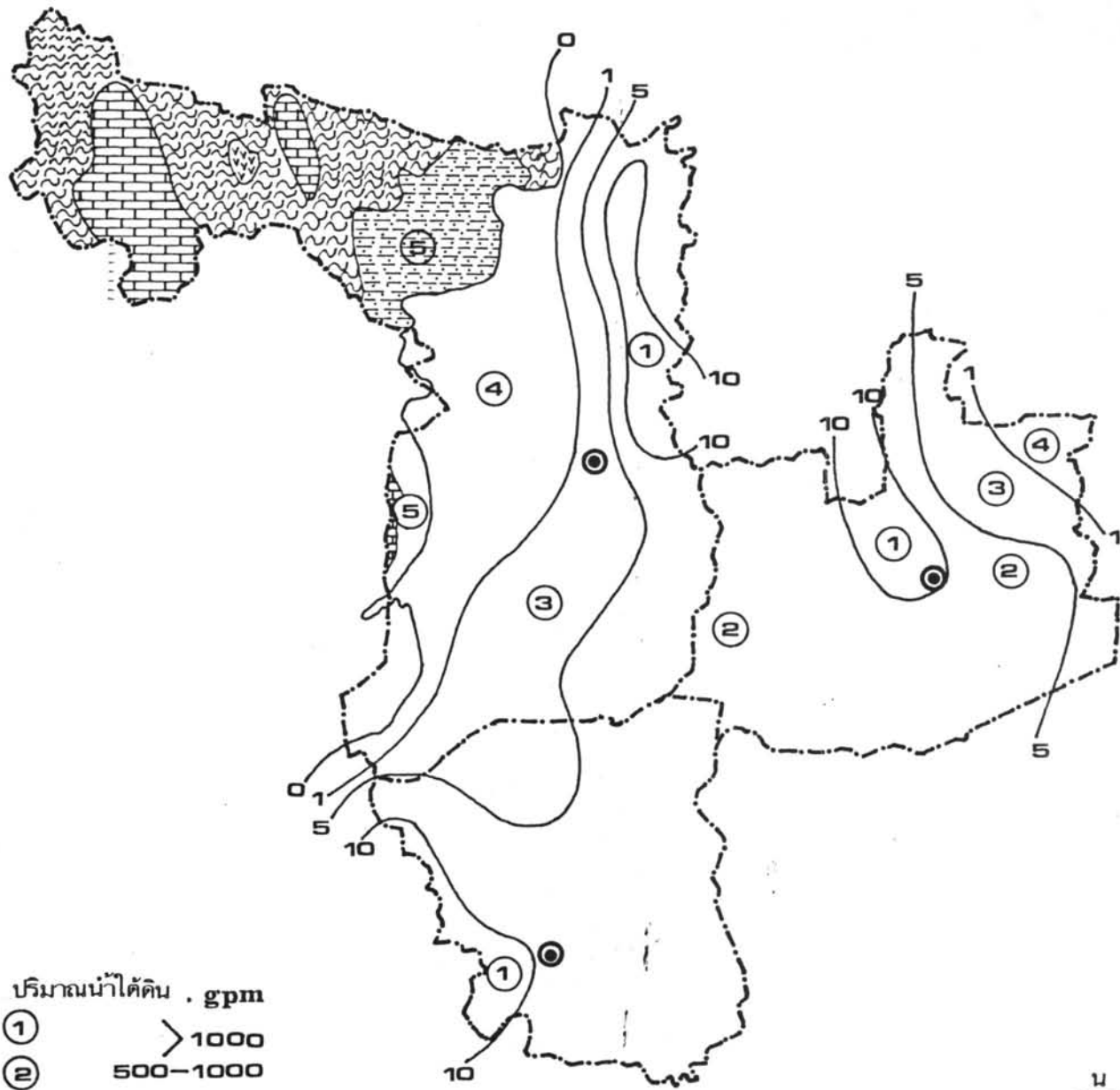
— ช่วยให้มีปริมาณน้ำในแม่น้ำลำคลองมีมากพอที่จะเดินเรือได้ตลอดปี อันจะเอื้ออำนวยความเป็นไปได้ในการเดินทางท่องเที่ยวทางน้ำ เช่นการเดินทางทางน้ำรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา หรือการเดินทางทางน้ำในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น

— บริเวณที่มีการพัฒนาเป็นอ่างเก็บน้ำ เช่นอ่างเก็บน้ำกระเสี้ยว ในจังหวัดสุพรรณบุรี อาจจะสามารถวางแผนนโยบายพัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจทางธรรมชาติได้

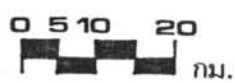
— ช่วยป้องกันอุทกภัยของเมือง และเป็นแหล่งน้ำสำรองในการผลิตน้ำประปาเพื่อการอุปโภค บริโภคอีกด้วย

2.6 ธรณีวิทยาของแหล่งน้ำใต้ดิน

ความสำคัญของแหล่งน้ำใต้ดินต่อการท่องเที่ยวก็คือ เป็นแหล่งผลิตน้ำประปาเพื่อการอุปโภค บริโภค ของประชาชน และสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ นอกจากนั้นยังเป็นตัวกำหนดการสร้างจุดบริการ เพื่อการบริการนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างโรงแรม หรือสถานที่บริการอื่น ๆ บริเวณที่มีแหล่งน้ำใต้ดินอุดมสมบูรณ์ ก็จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนถูกลง

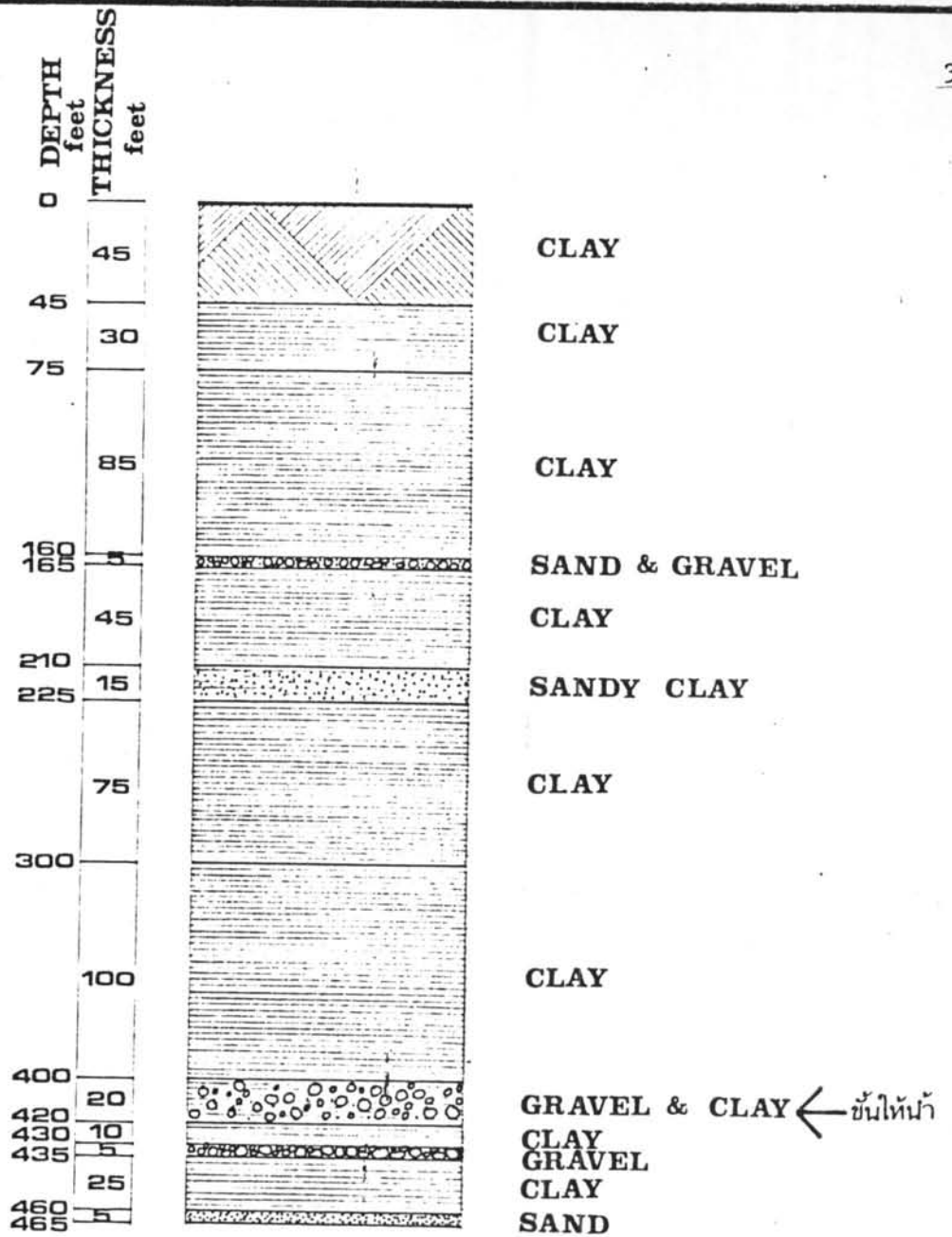

- ปริมาณน้ำได้ดิน . gpm
- ① > 1000
 - ② 500-1000
 - ③ 100 - 500
 - ④ < 100
 - ⑤ น้อยมาก

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

 	แสดง ธรณีวิทยาและแหล่งน้ำใต้ดิน สัญลักษณ์ —— ขอบเขตน้ำใต้ดิน	ผู้ทำการศึกษา นายพรพจน์ สุขเกษม สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	แสดง metamorphic aquifers volcanic and basaltic aquifers phanom thuan aquifers cabonate aquifers chao phraya aquifers	ที่มา กรมทรัพยากรธรณี วันที่ 13 มีค. 2523

SECTION

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง โครงสร้างชั้นดิน บริเวณเกาะเมือง
พระนครศรีอยุธยา

ผู้ทำการศึกษา

นายพรพจน์ ลุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

ที่มา กรมทรัพยากรธรณีวิทยา พ.ศ. 2521

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2.16 รวม 19 แผ่น

2.6.1 ลักษณะทางธรณีวิทยา ในเขตพื้นที่โครงการสามารถแบ่งออกได้เป็น 5

ลักษณะ คือ

2.6.1.1 Chao Phraya Aquifers (ชั้นกักเก็บน้ำ "เจ้าพระยา")

เป็นแหล่งสะสมตัวของแม่น้ำ ปากแม่น้ำ บริเวณน้ำตื้นในยุค Holocene ประกอบด้วย ชั้นสะสมตัวของแม่น้ำ ปากแม่น้ำ และบางครั้งเป็นบริเวณน้ำตื้น หรือชายหาด ชั้นของทราย และ กรวดรวมตัวกันเป็นชั้นกักเก็บน้ำ โดยมีชั้นดินเหนียวบาง ๆ อัดตัวแน่นชั้นอยู่ อาจกล่าวได้ว่าอย่างน้อยประกอบด้วย 2 ชั้นน้ำย่อย ได้แก่ชั้นน้ำบางกอก และชั้นน้ำพระประแดง ซึ่งจะพบได้ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่าง ในพื้นที่โครงการคือบริเวณ อยุธยา นครปฐม และสุพรรณบุรีบางส่วน ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือมีดินเหนียวที่เกิดจากการสะสมตัวในน้ำทะเล (Marine Clay) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ "Bangkok Clay" หนาประมาณ 25 - 30 เมตร วางทับอยู่บนชั้นน้ำเจ้าพระยา ครอบคลุมตั้งแต่ลาวไทยขึ้นไปทางตอนเหนือ ระยะทางประมาณ 120 กม.

2.6.1.2 Panom Thuan Aquifers (ชั้นกักเก็บน้ำ "พนมทวน")

ยุค Upper Tertiary ถึง Pelistocene โดยทั่วไปมีลักษณะเป็น Terrace ต่ำ ๆ ซึ่งมีผิวค่อนข้างจะราบเรียบ ประกอบด้วยแหล่งสะสมตัวในหุบเขา อันเกิดจากการเคลื่อนตัวของชั้นหินทั้งสองของ The Lower Central Plain แหล่งสะสมดังกล่าวประกอบด้วยตะกอนหลายชนิด ได้แก่ชั้นดินเหนียวหนา ชั้นเศษหินแกรนิต ชั้นทรายที่ไม่มีขนาดกรวด และเศษหินขนาดใหญ่อื่น ๆ ชั้นน้ำส่วนใหญ่ในบริเวณพื้นที่โครงการ คือบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นบริเวณที่มีทราย และกรวดแทรกอยู่ซึ่งมักจะให้น้ำได้ดีกว่าชั้นที่มีดินเหนียว เพราะน้ำจะอยู่ภายนอกไม่ซึมเข้าไปในอณูของดิน ความหนาตั้งแต่แหล่งสะสมตัวมีประมาณ 15 - 60 เมตร หรือมากกว่า

2.6.1.3 Carbonate Aquifers (น้ำบาดาลในหินแตก)

ประกอบด้วยหินปูนยุค Permocarboniferous และหินปูนยุค Ordovician เป็นชั้นหนามีโพรง และซาก โบราณและมีลักษณะเฉพาะของชั้นหินดินดาน และ Chert แทรกอยู่ จะรวมตัวเป็นหน้าผาสอง และที่สูงขรุขระ ในบริเวณกิ่งอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.6.1.4 Metamorphic Aquifers

ประกอบควยหินควอซไซต์ บางที่มีการเรียงตัวเป็นชั้น ๆ หินฟิลไลต์ หินชนวน พวกหิน Schist ชนิดต่าง ๆ เช่น Mica Schist Table Schist Quartz Schist และจะมีพวก หินอ่อน และเศษหินภูเขาไฟอยู่บ้าง หินในกลุ่มนี้ค่อนข้างจะมีโครงสร้างที่ซับซ้อน มีการโก่งตัว บิดงอ หรือหดตัว มีการเคลื่อนตัวของชั้นหินในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งปรากฏอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของกิ่งอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.6.1.5 Volcanic and Basaltic Aquifers (หินภูเขาไฟ)

ชั้นหินประเภทนี้จะไม่ให้นำบาดาล ได้แก่พวก Andestic Rhyotite Tuff Agglomerate และ Pyroclastic Rocks ซึ่งอยู่ในยุคต่าง ๆ กัน รวมทั้งหิน Basalt (ยุค Tertiary) โดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเนื้อแน่น ไม่ค่อยมีรอยแตก รอยแตกบางส่วนอาจให้นำบาดาล บาง ประมาณ 30 gpm.

2.6.2 ปริมาณน้ำใต้ดิน (ดูแผนที่ แผนที่ 2.16)

2.6.2.1 บริเวณที่ (1) ชั้นสะสมตัวของกรวด และทรายที่ให้นำสูงสุดมากกว่า 2,000 gpm. คุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึกมากกว่า 180 เมตร บริเวณที่ (1) นี้อยู่ในพื้นที่ บางส่วนของอำเภอพระนครศรีอยุธยา บางบาล บางปะหัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบางส่วนของอำเภอมืองสุพรรณบุรี อำเภอสสามชุก อำเภอศรีประจันต์ และอำเภอเดิมบางนางบวช ในจังหวัดสุพรรณบุรี

2.6.2.2 บริเวณที่ (2) ชั้นสะสมตัวของกรวดและทราย ซึ่งมีกรวดปนอยู่บ้าง ให้นำประมาณ 500 - 1,000 gpm. คุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึก 150 เมตรหรือมากกว่า

บริเวณที่ (2) ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐม และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี ในเขตอำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางปลาม้า อำเภอเมือง อำเภอศรีประจันต์ อำเภอสสามชุก และอำเภอเดิมบางนางบวช

2.6.2.3 บริเวณที่ (3) ชั้นสะสมตัวของทรายซึ่งมีกรวดปนอยู่บ้าง ใต้น้ำ ประมาณ 100 - 500 gpm. คุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึก 150 เมตร หรือตื้นกว่านี้

บริเวณที่ (3) ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี ในเขตอำเภอสองพี่น้อง อำเภอบางปลาม้า อำเภอเมือง กิ่งอำเภอดอนเจดีย์ อำเภอสามชุก และอำเภอเดิมบางนางบวช และอำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน ในจังหวัดนครปฐม อำเภอภาชี และอำเภอท่าเรือ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.6.2.4 บริเวณที่ (4) ชั้นสะสมตัวของทรายที่มีกรวด หรือดินเหนียวแทรก อยู่ เป็นบริเวณที่ใต้น้ำค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีชั้นหินดินดานอยู่ชั้น คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี ใต้น้ำ ประมาณ 100 gpm.

บริเวณที่ (4) ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอสองพี่น้อง อำเภออุทอง อำเภอเมือง กิ่งอำเภอดอนเจดีย์ อำเภอสามชุก กิ่งอำเภอคานซ่าง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี และบางส่วนของอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.6.2.5 บริเวณที่ (5) ชั้นสะสมของชั้นหิน ซึ่งมีบางส่วนเป็นทรายแทรกอยู่ ใต้น้ำปริมาณน้ำน้อยมาก หรือไม่มีเลย เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณอื่น ๆ

บริเวณที่ (5) ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของกิ่งอำเภอคานซ่าง และอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ในเรื่องของแหล่งน้ำใต้ดิน จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะของการหา แหล่งน้ำมาใช้เพื่อการอุปโภค บริโภคของประชากร และนักท่องเที่ยวที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนครปฐม โดยส่วนใหญ่มีแหล่งน้ำใต้ดินที่มีคุณภาพดี และ ใต้น้ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณอำเภอของทั้งสองจังหวัด มีแหล่งน้ำใต้ดินที่มีคุณภาพดีและให้ ปริมาณน้ำมากที่สุด

อีกประการหนึ่งการลงทุนสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ หรือแหล่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เช่น โรงแรม หรืออื่น ๆ ที่มีความต้องการการใช้น้ำ สามารถทำได้ในเขตจังหวัดพระนคร-

ศรีอยุธยา และนครปฐม ได้ดีกว่าในจังหวัดสุพรรณบุรี การลงทุนใช้น้ำบาดาลจะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าในระยะยาว ดีกว่าโรงแรมบางแห่งในเขตพื้นที่โครงการที่ใช้น้ำจากแม่น้ำ โดยตรง โดยไม่มีการกลั่นกรอง ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อทัศนคติต่อแขกที่มาพัก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.7 ลักษณะดินโดยทั่วไป¹ (ดูแผนที่ แผนที่ 2.17)

ในเขตพื้นที่โครงการสามารถแบ่งได้ 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.7.1 ดินเหนียวที่มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ลักษณะที่ 1 ดิน Alluvial เป็นดินที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาที่บดม ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่นเล็กน้อย

ลักษณะที่ 2 ดิน Alluvial (ดินเป็นกรวดจัดเนื่องจากมีกรวดก้ำมะดันสูง) เป็นดินใหม่ที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำกร่อย ลักษณะพื้นที่ราบลุ่ม

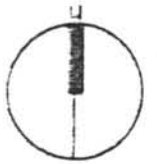
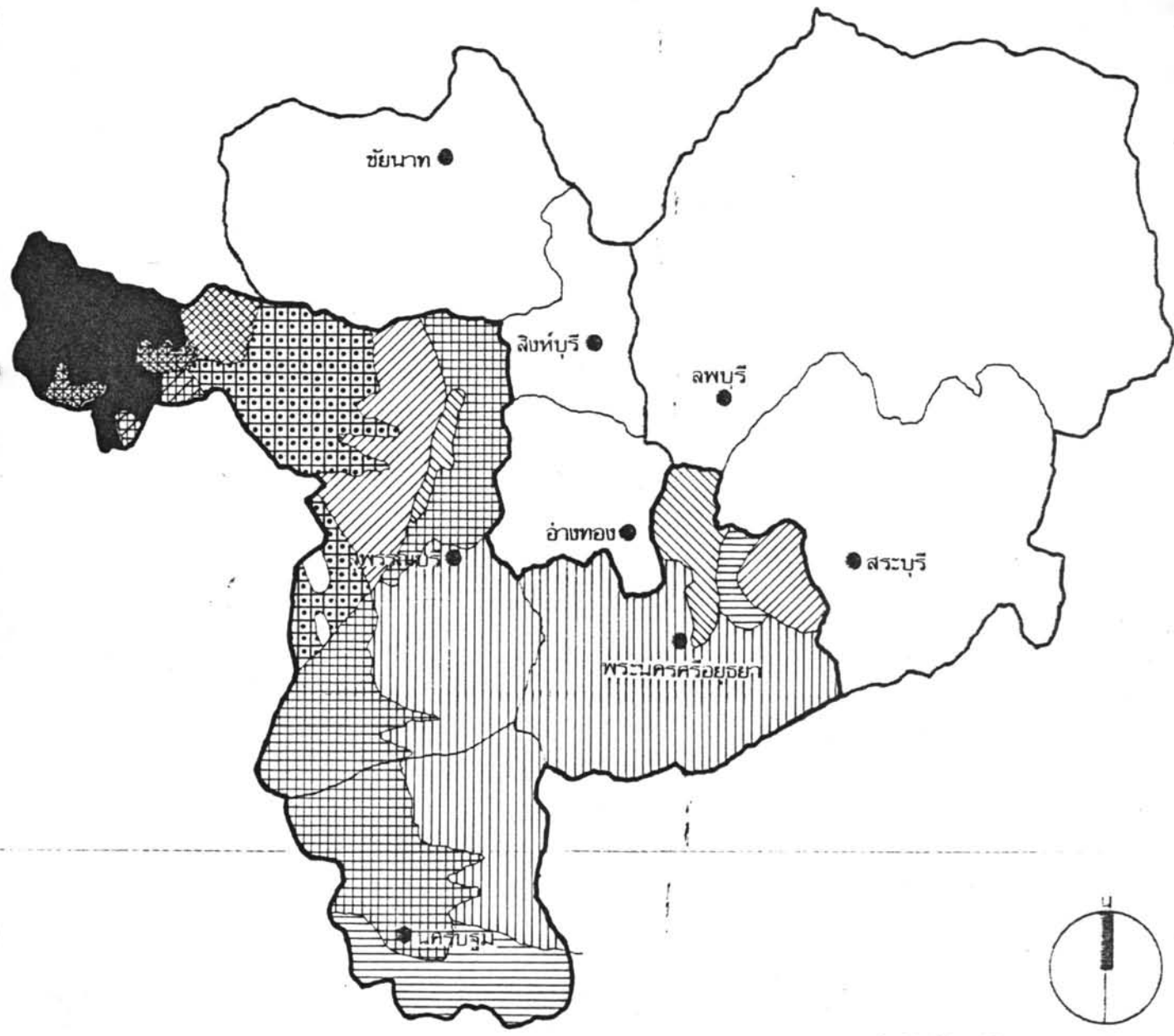
ลักษณะที่ 3 ดิน Alluvial เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลน้ำทะเลพัดพามาที่บดม ลักษณะพื้นที่ราบลุ่ม

2.7.2 ดินที่มีการระบายน้ำเลวถึงดี ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนถึงดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

ลักษณะที่ 4 ดิน Low-Humic Clay เป็นดินค่อนข้างใหม่ถึงเก่าเกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาที่บดม ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น

ลักษณะที่ 5 ดิน Low-Humic Clay และดิน Noncalcic Brown เป็นดินค่อนข้างใหม่เกิดจากตะกอนของแม่น้ำพัดพามาที่บดมมีอายุไม่ยาวนานนัก ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบจนถึงสูง ๆ ต่ำ ๆ

¹ ข้อมูลรวบรวมและเรียบเรียงจากแผนที่ทหาร ปี พ.ศ. 2515

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง	ลักษณะดินทั่วไป
สัญลักษณ์	
	1
	2
	3
	4
	5
	6
	7
	8
	9
	10

ผู้ทำการศึกษา	นายพรพจน์ สุขเกษม สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
ที่มา	แผนที่ทหาร	พ.ศ. 2515
วันที่	13 มีค. 2523	แผ่นที่ 2.17 รวม 19 แผ่น

2.7.3 ดินร่วนและดินเหนียวที่มีการระบายน้ำค่อนข้างดี ถึงดี มีอนุภาคต่างปานกลาง ถึงสูง มีความอุดมสมบูรณ์สูง

ลักษณะที่ 6 ดิน Red-Brown Earths เกิดจากการสลายตัวของหินที่มี คุณสมบัติเป็นค่าส่วนใหญ่เป็นหินปูน ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น

2.7.4 ดินร่วนหรือดินทรายที่มีการระบายน้ำดี ถึงดีมาก มีปริมาณของแร่ธาตุที่สลายตัวง่าย และพวกที่มีคุณสมบัติเป็นค่างน้อยมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ลักษณะที่ 7 ดิน Gral Podzolic เป็นดินเก่าที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามา ทับถม ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ

2.7.5 ดินเหนียวและดินร่วนที่มีการระบายน้ำดี มีอนุภาคต่างต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ลักษณะที่ 8 ดิน Red-Yellow Podzolic เป็นดินเก่าที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืด พัดพามาทับถม ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น

ลักษณะที่ 9 ดิน Red-Yellow Podzolic เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินที่มี คุณสมบัติเป็นกรด ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ถึงสูงชัน

2.7.6 ดินชนิดอื่น ๆ ที่เกิดบนเขา ภูเขาหรือที่ราบสูง

ลักษณะที่ 10 ดินที่เกิดตามที่สูงชัน จากการสลายตัวของหินพวก Intermediate หรือ Acid-Rocks ส่วนใหญ่เป็นดิน Red-Yellow Podzolic และเป็นดินต้น

ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปในเขตพื้นที่โครงการ ทางด้านทิศตะวันออกคือพื้นที่ส่วนใหญ่ของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครปฐม และทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะของดิน เป็นแบบที่ 2 ลักษณะดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงสุดคือดินในบริเวณอ่างเก็บน้ำกระเสี้ยว จังหวัด สุพรรณบุรี ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางได้แก่ในบริเวณตอนเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางตะวันตกของจังหวัดนครปฐม และสุพรรณบุรี และทางด้านตะวันออกของจังหวัดสุพรรณบุรี

ลักษณะดินจะมีผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวในแง่ที่ว่า เป็นปัจจัยหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาในการตัดสินใจกำหนดการใช้ที่ดิน โดยปกติแล้วดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่เกษตรกรรมจะใช้เป็นแหล่งเพาะปลูก ส่วนการพัฒนาที่ตั้งกิจกรรมเพื่อบริการการท่องเที่ยวและการพัฒนาเมืองถือว่าน่าจะกระทำในบริเวณที่ดินที่มีคุณภาพไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก อย่างไรก็ตามยังจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นประกอบด้วย เช่นการใช้ที่ดินที่เป็นมาแต่ดั้งเดิม เส้นทางคมนาคม ที่ตั้งชุมชนที่สำคัญอื่น ๆ เป็นต้น ดังจะกล่าวถึงต่อไป

2.7.7 การใช้ที่ดิน (ดูตารางที่ 2.4)

พื้นที่ในเขตโครงการมีทั้งหมด 9,997.95 กม.² สามารถแบ่งแยกแบบแผนหรือลักษณะการใช้ที่ดินได้เป็น 3 ประเภท คือ

- พื้นที่ป่าไม้ ไร่แก่งคองคิบ ป่าโป่ง ป่าเบญจพรรณ อื่น ๆ ที่สงวนไว้มิได้ทำประโยชน์ จำนวน 748 กม.² (7.48 %)

- พื้นที่ทำการเกษตร ไร่แก่งพื้นที่นา ไร่ ฟาร์ม ทางการเกษตร ฯลฯ จำนวน 8,273.6 กม.² (82.75 %)

- พื้นที่อื่น ๆ เช่น พื้นที่เมือง พื้นที่ถนน พื้นที่อาคาร และพื้นที่นอกเหนือจาก 2 ข้อข้างบน จำนวน 976.35 (9.76 %)

จังหวัดสุพรรณบุรีนับว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และนครปฐม ส่วนจังหวัดที่มีเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รองลงมาคือจังหวัดสุพรรณบุรี และนครปฐม

ในด้านการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการใช้ที่ดินจะเห็นได้ว่าที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ป่า สำหรับพื้นที่ทำการเกษตรนั้นจะเป็นแหล่งกำเนิดของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแข่งเรือ เพลงเรือ การฟ้อนรำทำเพลง และศิลปหัตถกรรม เช่น เครื่องจักสาน หรืองานประดิษฐ์หัตถกรรมอื่น ๆ ในอดีตที่วางจากการเกษตรพื้นที่ที่เป็นป่าก็ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่นบริเวณอ่างเก็บน้ำ หรือการท่องเที่ยวป่าค้างแรม เป็นต้น ส่วนการใช้ที่ดินในลักษณะอื่น ๆ ก็จะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่นการใช้ที่ดินในเขต-

ตารางที่ 2.4⁴ แบบแผนการใช้ที่ดินรายจังหวัด ปี 2517 กม²

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่า		พื้นที่ทำการเกษตร		พื้นที่อื่น ๆ	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
อยุธยา	2,481.15	—	—	2289.6	92.28	191.55	7.72
สุพรรณบุรี	5,339.2	748	14.01	4091.2	76.63	500	9.36
นครปฐม	2,177.6	—	—	1892.8	86.92	284.8	13.08
รวมทั้ง โครงการ	9,997.95	748	7.48	8273.6	82.75	976.35	9.76

ที่มา : กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกองแผนงานกรมป่าไม้

เมืองก็จะมีผลต่อโบราณสถาน เป็นต้น

2.8 ทรัพยากรแร่ (ดูแผนที่ แผนที่ 2.18)

ทรัพยากรแร่ที่สำคัญในเขตพื้นที่โครงการมีอยู่ชนิดเดียว คือศิบुक แผลงแร่อยู่ในบริเวณเทือกเขาผาแดง กิ่งอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี แต่การขุดขึ้นมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ทำอย่างจริงจัง เพราะมีปริมาณน้อย แต่อย่างไรก็ตามถ้ามีการพัฒนาแหล่งแร่ในบริเวณนี้ก็ควรจะได้มีการศึกษาผลกระทบที่อาจจะมีสภาพแวดล้อมทางด้านมลภาวะ เพื่อวางนโยบาย และแผนการในการป้องกัน เพราะบริเวณนี้เป็นเทือกเขาที่มีป่าไม้ และเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธารด้วย

2.9 ทรัพยากรป่าไม้ (ดูแผนที่ แผนที่ 2.19) (ตารางที่ 2.5-2.7)

จังหวัดในเขตพื้นที่โครงการมีอยู่จังหวัดเดียวที่มีป่าไม้ คือจังหวัดสุพรรณบุรี มีป่าไม้คิดเป็นเนื้อที่ 748 กม.² หรือคิดเป็น 13.99 % ของพื้นที่จังหวัด (ดูตารางที่ 2.4)

2.9.1 ลักษณะของป่าไม้¹

2.9.1.1 ป่าแพะหรือป่าโคกหรือป่าเต็งรัง เป็นป่าที่กระจายอยู่โดยทั่วไปในบริเวณที่ราบ และเป็นเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 - 600 เมตร โดยเฉพาะในเขตเงาฝน หรือมีปริมาณฝนต่ำ ดินเป็นดินปนทรายหรือลูกรังผิวหน้าดินและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีลักษณะเป็นป่าโปร่งผลัดใบในช่วงฤดูแล้งระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ลำต้นขนาดเล็ก ไม่สูงมากและทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี เช่น เต็ง รัง พลวง เนี้ยว กระบก สมอไทย ก่อ สันกบ มะเลือน กราด เล็บเหยี่ยว และแสลงใจ เป็นต้น ป่าประเภทนี้จะพบเป็นส่วนมาก ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกิ่งอำเภอด่านช้าง อำเภอสามชูก กิ่งอำเภอคอนเจดีย์ และอุทอง

¹ วิทยาลัยครูเทพสตรี, ลพบุรี (กรุงเทพมหานคร : 2522), หน้า 25 - 27

0 5 10 20 40 50

GRAPHIC SCALE

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ทรัพยากรธรณี

ผู้ทำการศึกษา

สัญลักษณ์

- จังหวัด
- ตึก

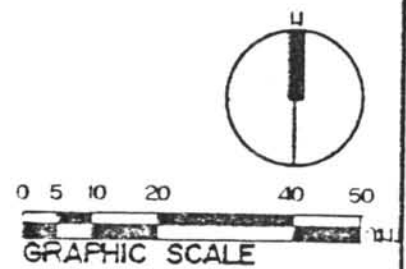
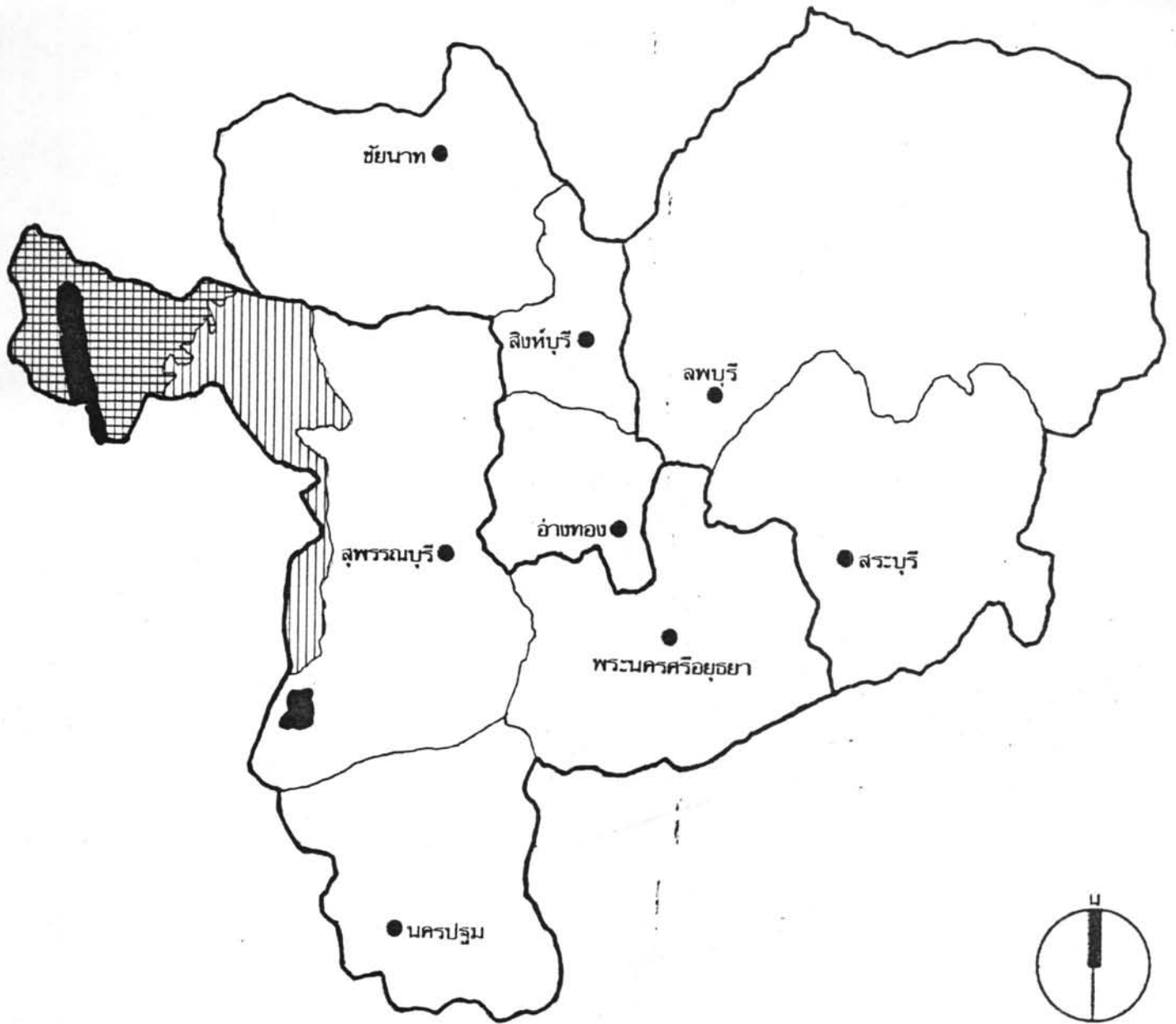
นายพรพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา กรมทรัพยากรธรณี

พ.ศ. 2522

วันที่ 13 มี.ค. 2523

แผ่นที่ 2,18 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ป่าไม้

สัญลักษณ์

- ป่าแพะหรือป่าแดงหรือป่าโคกหรือป่าเต็งรัง
- ป่าเบญจพรรณ ป่าผสมผลัดใบ
- ป่าดงดิบ ป่าดงดิบชื้น

ผู้ทำการศึกษา

นายทรงพจน์ สุขเกษม
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 13 มีค. 2523

แผ่นที่ 2,19 รวม 19 แผ่น

ตารางที่ 2.5⁵ แสดงพื้นที่ป่าไม้ สํารวจจากภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2517 เปรียบเทียบกับพื้นที่
จังหวัด

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด กม. ²	พื้นที่ป่าไม้ ปี 2517 กม. ²	% ของพื้นที่ป่าไม้ / พื้นที่จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา	2,481.15	-	-
สุพรรณบุรี	5,348.39	748	13.99
นครปฐม	2,080.32	-	-

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.6⁶ แสดงพื้นที่ที่ต้องปลูกป่าทดแทนเริ่มในปี 2517

จังหวัด	พื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติ กม. ²	จำนวนป่า แห่ง	พื้นที่ป่าสำรวจ จากดาวเทียม ปี 2517, กม. ²	พื้นที่ปลูก ทดแทน กม. ²	% ปลูก ทดแทน
พระนครศรีอยุธยา	-	-	-	-	-
สุพรรณบุรี	1335.6	6	748	587.6	44
นครปฐม	-	-	-	-	-

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.7 แสดงพื้นที่ป่าแบ่งตามประเภท

จังหวัด - ที่ตั้ง	ประเภท	พื้นที่ไร่	พื้นที่ป่าสงวนใน เขตจังหวัด, ไร่
<u>อยุธยา</u> ต.ตาลเอน อ.บางปะหัน	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วัต ตาลเอน	100.25 (0.16 กม. ²)	-
ต.ไม้ตรา อ.บางไทร	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วัต ชุ้งทักษิณาราม	63.99 (0.102 กม. ²)	-
<u>สุพรรณบุรี</u>	วนอุทยาน เขาพุกา	1200 (1.92 กม. ²)	(1335.6 กม. ²)
	สวนรุกขชาติ คอนเจดีย์	50 (0.08 กม. ²)	834,750
<u>นครปฐม</u>	สวนพฤกษศาสตร์ พุทธมณฑล	1000 (1.6 กม. ²)	-

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.9.2.2 ป่าเบญจพรรณ เป็นป่าที่พบอยู่โดยทั่วไป ทั้งในบริเวณพื้นที่ราบและเนินเขา ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 50 - 600 เมตร มีปริมาณน้ำฝนตลอดปีไม่เกิน 1,200 มิลลิเมตร มีลักษณะเบ็รป่าโปร่งผลัดใบ ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ประกอบด้วยพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ขึ้นปะปนกันหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไม้ลำต้นค่อนข้างสูง เช่น มะค่า ตะแบก ประดู่ ชิงชัน เสลา จั้วป่า มะกอกป่า เป็นต้น

2.9.2.3 ป่าดงดิบ ป่าประเภทนี้จะพบในระดับความสูงโดยเฉลี่ย 500 เมตร จากระดับน้ำทะเล พบโดยทั่วไปในบริเวณหุบเขา และที่ราบเชิงเขาที่มีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1,200 - 2,000 มม. พันธุ์ไม้ที่พบมีขนาดลำต้นเล็ก ความสูงไม่มากนัก เช่น ไม้ตะแบก ประดู่ ยางระกำ มะม่วงป่า กะบากคำ ยางแดง หลุมพวง เคี่ยม เป็นต้น พืชได้แก่หวาย และไม้ไผ่ต่าง ๆ

พื้นที่ป่าดงดิบครอบคลุมสันเขาปลายห้วยหินขาว ในกิ่งอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ป่าไม้มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาแล้วในตอน 2.3 เรื่องลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า ป่าไม้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป เพื่อวางนโยบายป้องกันการบุกรุก ทำลาย หรือสภาพมลภาวะที่อาจจะเกิดกับป่าไม้

2.10 ภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่โครงการ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.10.1 อุทกภัย เนื่องจากความลาดเอียงของพื้นที่จังหวัดโครงการจะลาดเอียงมาจากจังหวัดสุพรรณบุรี มาทางจุดต่ำสุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีค่าความลาดเอียง 1 : 6.8 ดังนั้นพื้นที่ต่ำที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีแม่น้ำลำคลองหลายสายแผ่ประสานกัน ดังนั้นในฤดูน้ำหลาก น้ำก็จะเอ่อล้นแม่น้ำลำคลองที่เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง แต่ในบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาไม่มีปัญหาจากน้ำในแม่น้ำลำคลองล้นมาท่วม เพราะบริเวณสันของแม่น้ำด้านเกาะเมืองมีความสูง จึงเป็นกำแพงกั้นน้ำไปในตัว จะมีปัญหาบ้างก็ตอนที่ฝนตกหนัก

น้ำระบายไม่ทัน เพราะท่อระบายน้ำไม่ดีในบริเวณตลาดหัวรอ และคูคลองที่มีอยู่มากมายในบริเวณ
เกาะเมืองบางแห่งไม่ได้รับการปรับปรุงทำให้ตื้นเขิน

นอกจากนั้นในเขตพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ต่ำก็มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม
ส่วนในบริเวณตัวเมืองนครปฐมไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

2.10.2 สภาวะฝนแล้ง สภาวะเช่นนี้ปรากฏอยู่โดยทั่วไป ทั่วทุกภาคของประ-
เทศไทย บริเวณที่จะเกิดปัญหา คือบริเวณที่ระบบชลประทานไม่ดี จังหวัดในเขตพื้นที่โครงการที่มี
ข้อมูลของการเกิดปัญหา คือจังหวัดสุพรรณบุรี "อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีมักจะประสบ
กับปัญหาน้ำมากเกินไป น้ำน้อยเกินไป และขาดแคลนน้ำ ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่ดีเท่าที่
ควร" ¹

พื้นที่ส่วนใหญ่ของโครงการอยู่ในเขตลุ่มน้ำ และมีระบบการชลประทานดีพอสมควร ดังนั้น
ปัญหาเรื่องฝนแล้งที่กระทบต่อการเกษตรจึง เกิดกับพื้นที่ส่วนน้อย

ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลที่กระทบโดยตรงคือเรื่องของอุทกภัย ซึ่งเป็นอุป-
สรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว แต่ในบริเวณโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองก็ไม่มีปัญหา
เรื่องน้ำท่วม ส่วนฝนแล้งอาจจะมีผลกระทบบ้าง ในลักษณะที่ทำให้แม่น้ำลำคลองมีน้ำน้อย การเดิน
ทางท่องเที่ยวทางเรือไม่สามารถทำได้ อย่างเช่นในบริเวณคลองเมือง หรือแม่น้ำลพบุรีเก่าในเขต
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในฤดูแล้งจะมีน้ำน้อยทำให้การเดินทางท่องเที่ยวทางเรือรอบเกาะเมือง
ไม่สามารถผ่านแม่น้ำช่วงนี้ได้

¹ กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, รายงานวิจัยเมืองสุพรรณบุรี (พระนคร: 2522),
หน้า 14.